

Slakthusområdet DP2B - CENTRALA KVARTEREN

Detaljplan Slakthusområdet, Hjälpslaktaren 7 m.fl, Johanneshov, Stockholm

Antikvarisk konsekvensanalys - samrådshandling - Sbk Dnr 2019-08051

2024-03-22

Innehåll

Inledning

Bakgrund och syfte	3
Kulturhistoriska förutsättningar	
Plan och bygglagen	
Miljöbalken	
Stockholms stadsmuseums klassificering	
Stockholms stadsmuseums inventeringar	
Tidigare utredningar och underlag av relevans	

Sammanfattning

Generella utgångspunkter	6
Planförslagets konsekvenser för områdets kulturmiljö i sin helhet	
Sammanvägd bedömning	

Planförslagets konsekvenser för enskilda byggnader	
Kv H - hus 27	
Kv H - hus 35	
Kv I och K - hus 16	
Kv L - hus 20	
Kv L - hus 21	
Kv N - hus 30	
Kv N - hus 31	

Planförslagets konsekvenser för enskilda byggnader

Kv H - axonometri	9
Kv H -hus 27	10
Kv H - hus 35	12
Kv I & K - elevation	14
Kv I & K - hus 16	16
Kv L - axonometri	18
Kv L - hus 20	20
Kv L - hus 21	22
Kv N - axonometri	24
Kv N - hus 30	26
Kv N - hus 31	36

Planförslagets konsekvenser för områdets kulturmiljö i sin helhet

Inledning	38
Programskede	
Förhållandet mellan Program för Slakthusområdet, 2017-01-23, och detalj planeförslaget	
Vyer	40
Vy 1	42
- Nuläge	
- Analys	
- Förslag	
- Konsekvens	
Vy 2	43
- Nuläge	
- Analys	
- Förslag	
- Konsekvens	
Vy 3	44
- Nuläge	
- Analys	
- Förslag	
- Konsekvens	
Vy 4	46
- Nuläge	
- Analys	
- Förslag	
- Konsekvens	
Vy 5	47
- Nuläge	
- Analys	
- Förslag	
- Konsekvens	

PROJEKTINFORMATION

Beställare Stockholms stad

Stadsbyggnadskontoret genom Sophia Norrman Winter

Exploateringskontoret genom Anna Pramsten

Konsekvensanalys utförd av:

Urban Nilsson, byggnadsantikvarie certifierad sakkunnig kulturvärden (KUL2)

Fredrik Innerstedt, byggnadsantikvarie certifierad sakkunnig kulturvärden (KUL2)

Andréa Hallstensson, byggnadsantikvarie

Illustrationer av planförslag från respektive fastighetsägare.

Vyer ifrån modell: Kjellander Sjöberg

Omslagets flygbild: Mattias Eklund

Omslagsbild: planområdet från nordväst

Inledning

Bakgrund och syfte

Under pågående planarbete med den andra detaljplane-etappen i omvandlingsprojektet för slakthusområdet har Stockholms stad genom Exploaterings- och Stadsbyggnadskontoren gett Nyréns Arkitektkontor i uppdrag att ta fram denna konsekvensanalys som kunskapsunderlag inför samråd.

Syftet med rapporten är att beskriva påverkan på plan-områdets kulturhistoriska värden avseende byggnader, utemiljö och påverkan på stadsbild. Påverkan på riksintressena har inte utretts i denna rapport, se under rubrik Miljöbalken.

Kulturhistoriska förutsättningar

Plan och bygglagen

Områdets kulturmiljövärden omfattas bland annat av följande lagrum i plan- och bygglagen:

2 kap 6 § *Vid planläggning, i ärenden om bygglov och vid åtgärder avseende byggnader som inte kräver lov enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan [...]*

8 kap 13 § *En byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas. Första stycket ska tillämpas också på*

- anläggningar som är bygglovspliktiga enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 7 §,*
- tomter i de avseenden som omfattas av skyddsbestämmelser i en detaljplan eller i områdesbestämmelser,*
- allmänna platser; och*
- bebyggelseområden.*

8 kap 17 § *Ändring av en byggnad och flyttning av en byggnad ska utföras varsamt så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar till vara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden.*

8 kap 18 § *Det som gäller i fråga om ändring och flyttning av en byggnad enligt 17 § ska tillämpas också på ändring och flyttning av en anläggning som kräver bygglov enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 7 §.*

Vid ändringar av området och enskilda byggnader ska föreslagna åtgärder prövas mot det kulturhistoriska värdet. Prövningen sker genom gängse bygglovförfarande. För att säkerställa att förbudet mot förvanskning av kulturhistoriskt värde efterlevs - 8 kap. 13 § PBL - utförs antikvarisk medverkan.

Med sina föreslagna skyddsbestämmelser och varsamhetskrav möjliggör planen ett långsiktigt skydd av Slakthusområdet, som det i dag saknar.

Miljöbalken

Planområdet ligger omkring 200 meter från riksintresset Gamla Enskede och cirka 1,5 km från riksintresset Skogskyrkogården. I utredningen *Slakthusområdet - Antikvarisk utredning påverkan riksintresset för kulturmiljövården* daterad 2023-03-08, reviderad 2023-11-19, utreddes hela slakthusområdets föreslagna volymers påverkan på riksintressena utifrån ett antal valda vyer. Tillkommande volymer inom Slakthusområdet i den för denna utredning aktuella detaljplanen bedöms inte synas från dessa vyer varför påverkan på riksintressena inte utretts i denna rapport.

Stockholms stadsmuseums klassificering

Slakthusområdet inventerades övergripande och klassificerades 2006.

Blått är den högsta klassen och omfattar bebyggelse som bedöms ha synnerligen höga kulturhistoriska värden.

Grön klassning innebär att bebyggelsen bedöms vara särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt.

Gult är den tredje nivån som används vid klassificering. Fastighet markerad med gult på Stadsmuseets kulturhistoriska klassificeringskarta innebär att bebyggelsen bedöms ha positiv betydelse för stadsbilden och/eller ha visst kulturhistoriskt värde.

Utöver att byggnaderna klassificerades individuellt så gavs även hela området en grön klassning. Motiverings-text för hela området:

”Slakthusområdet invigdes 1912 och tillkom på Stockholms stads initiativ för att samla all slags offentlig slakterihantering på en och samma plats. Området har ett stort samhällshistoriskt värde som ett exempel på stadens planering av ett arbetsområde för en specifik verksamhet. Området har ett kontinuitetsvärde då det fortfarande i stor utsträckning nyttjas för livsmedelshantering, även om själva slakten upphörde 1990.

Byggnaderna har ett byggnadsteknikhistoriskt värde, arkitekturhistoriskt värde och ett industrihistoriskt värde. Arkitekten för områdets byggnader var Gustaf Wickman och byggandet blev en uppvisning av nya konstruktioner och material. Till fasaderna användes en ny sorts tegel tillverkad av sand och kalk. Även takmaterialet var nytt; eternitplattor från Eternitfabriken i Lomma. De ursprungliga byggnaderna i området har en sammanhållen arkitektur i jugendstil där funktionen är tydligt avläsbar i utformningen. Byggnaderna bevarar i huvudsak sin ursprungliga arkitektur även om förändringar har skett genom åren.”

Stockholms stadsmuseums inventeringar

Utöver klassificeringen har ett flertal av slakthusområdets byggnader inventerats och värderats av Stockholms stadsmuseum mellan 2014-2018. Värderingarna återges under respektive byggnad.

Läsanvisning

Konsekvensbeskrivande text är markerad med röd bakgrund.

Tidigare utredningar och underlag av relevans

Slakthusområdet i Stockholm, Kulturhistorisk inventering och analys, Nyréns Arkitektkontor, 2011-07-07

Slakthusområdet, Stockholm, Antikvarisk konsekvensanalys av strukturplan, Nyréns Arkitektkontor, 2015-11-06

Program för Slakthusområdet, Stockholms stad, 2017-01-23

Slakthusområdet Antikvarisk utredning påverkan riksintresset för kulturmiljövården, 2023-03-08, reviderad 2023-11-19

Kv. Charkutersiten 5. Antikvarisk förundersökning, rev. 2012-03-06

Charkuteristen 1 & 7, Bebyggelsehistorisk inventering, 2018

Kulturmiljöutredning, Hjälpslaktaren 2, Slakthusområdet, 2023-01-26

Antikvarisk förundersökning, Hjälpslaktarens 4, 2022-07-07

Sandhagen 6, Antikvariks förundersökning, 2018-10-30

Sandhagen 7, Antikvarisk förundersökning, 2022-05-09

Antikvarisk konsekvensanalys, Sanddhagen 3,4,5,14, 2024-01-28

Johanneshov 1:1, Bebyggelsehistorisk inventering, 2018

Stockholms stadsmuseums industrimiljöinventering, 1995

>> Inledning

Ortofoto med planförslagets område markerat med röd streckad linje.
Källa: Lantmäteriet.

Sammanfattning

Generella utgångspunkter

Föreslagen detaljplan, Dp2b Centrala kvarteren, utgör en detaljplane-etapp som generellt omfattar befintlig bebyggelse och yttre miljö med en varierad nivå avseende enskildheternas kulturhistoriska värde. Detta i jämförelse med kringliggande detaljplaner Dp1, Dp2a och Dp4, som i huvudsak innehåller blå- och gulklassad, eller endast gulklassad bebyggelse (se Stockholms stadsmuseums kulturhistoriska klassificering). Detta innebär att planförslaget i delar utmanar gränsen för vad de olika byggnaderna/kulturmiljön (grönklassade) tål avseende påverkan, d v s i frågan om konsekvenser på de fysiska uttryckens kulturhistoriska värde.

Med sin centrala placering inom området så kommer aktuell detaljplan att möta alla andra planer, och vad som föreslås behöver därmed relatera till dessa.

Föreliggande konsekvensanalys utgår från tre grundläggande perspektiv, som sammantaget ger en stadsdel där kulturmiljöaspekten vägts in och tagits tillvara i en sådan grad att platsens historia låter sig berättas. Därmed kan Slakthusområdet även i framtiden fungera som ”källa till kunskap och förståelse”, för att använda Riksantikvarieämbetets definition av kulturhistoriskt värde.

1) Inom detta detaljplaneområde har staden haft som ambitionsnivå att bevara minst en byggnad som representant för varje årtionde av områdets utveckling. För att de bevarade byggnadernas dokumentvärde, den historia de materialiserar, ska vara väl avläsbara bör tillkommande påbyggnader och nya volymer inte dominera över de ursprungliga. Det vill säga de ursprungliga byggnadernas kulturellhistoriska värden bör fortsatt vara avläsbara.

2) Det är angeläget att avläsbarheten av den ursprungliga och brokiga industrikaraktären värnas, i synnerhet utifrån den nya Centrala parken, Rökerigatan, Hallvägen och andra väsentliga stadsrum. Besökaren bör på ett tydligt sätt kunna förstå det historiska sammanhanget utifrån dessa stadsrum.

3) För att värna avläsbarheten av de ursprungliga byggnaderna och dess kulturhistoriska värden rekommenderas att påbyggnader och nya volymer uppförs med indrag mot Centrala parken. Detta som en sammanhållen strategi för att synliggöra/tydliggöra mötet mellan ursprungligt och nytt.

Planförslagets konsekvenser för områdets kulturmiljö i sin helhet

Planförslagets nytillkommande volymer inom de centrala kvarteren innebär en skalförskjutning som i ett par kvarter bedöms ligga nära gränsen för de enskilda byggnadernas tålighet och vad som kan anses strida mot varsamhetskravet enligt Plan- och bygglagen 2 kap. 6 §.

På- och tillbyggnader bedöms i ett fall påtagligt råda över befintlig byggnad med högt kulturhistoriskt värde. Utformningen av ny bebyggelse har dock i flera andra fall utförts genom indrag och släpp, eller andra anpassningar för att uppnå en balans mellan gammalt och nytt inom planområdet.

Upplevelsen i studerade vyer är i huvudsak i enlighet med planprogrammets intentioner som beskrivs under ledmotivet arkitektonisk variation, mångfald av verksamheter och historiskt djup; *en mångfald av volymer [...] som bygger vidare på områdets mångfald och kontrastriktedom*” (Program för Slakthusområdet 2017, s. 22-23).

Liksom i tidigare detaljplaner, Dp2a, bedöms industrikaraktären minska som en följd av att industribyggnader ersätts med bostads- och kontorshus. Detta även om industrihistoriska strukturer, rumsligheter, byggnader och spår bevaras och integreras i ny bebyggelse.

I vy 3, över Centrala parken, innebär den i planen medgivna tillbyggnaden mellan Sandhagen 6 och 7, samt påbyggnaden på Charkuteristen 6 en skalförskjutning med risk för att upplevelsen av industrihistoriska strukturer minskar sett från nordväst. Detta utgör dock en ny siktlinje/vy och ett nytt inslag i stadsbilden, som tillskapas i samband med att Centrala parken öppnar upp denna del av området. Vilket kan ses som positivt utifrån både kulturmiljö- och stadsbildsperspektiv.

Avseende befintlig bebyggelse innebär planförslaget positiva konsekvenser för den högst värderade blåklassade bebyggelsen (Charkuteristen 5 som bevaras i sin helhet), negativa konsekvenser för tre gulklassade byggnader (rivning av Hjälpslaktaren 1 och 4, Charkuteristen 8), negativa konsekvenser för tre grönklassade byggnader (på- och tillbyggnad av Hjälpslaktaren 2, Sandhagen 6-7) samt risk för stora negativa konsekvenser för den grönklassade bygganden (påbyggnad av Charkuteristen 6).

Avseende den yttre miljön så innebär den föreslagna Centrala parken att en tidigare, fram till 1950-talet obebbyggd yta åter kan öppnas upp, vilket är positivt ur ett kulturmiljöperspektiv. I övrigt hanteras yttre miljö enligt de principer som arbetades fram i planprogrammet och som sedan tidigare har bedömts vara acceptabla ur ett kulturmiljöperspektiv.

Det bedöms som positivt att den generella karaktären med kvarter som bryts upp, men samtidigt kopplas samman, av gränder, passager och mindre gator kan bevaras och/eller tillskapas. Vilket i ett övergripande perspektiv bevarar slakthusområdets variationsrika och flikiga karaktär.

Planförslaget innebär att alla befintliga byggnader utom de som rivs i Hjälpslaktaren och Charkuteristen i olika grad ges ett långsiktigt skydd genom skydds- och/eller varsamhetsbestämmelser.

Sammanvägd bedömning

Påverkan på Slakthusområdet som fysisk miljö är avsevärd genom att byggnader rivs och att de tillägg som föreslås har förhållandevis stor skala. Bedömda kulturhistoriska konsekvenser ska ställas mot att planförslaget även innebär att en del förlorade kvaliteter kan återtas och att ett antal nya värden skapas. En stor kvalitet som detaljplanen bidrar med till framtidens boende, brukare och besökare är att även fysiska uttryck för en enkel byggnadskategori, småskalig näringsverksamhet tas tillvara och fortsatt kan berätta om platsens historia vid sidan av pionjärfasens fullt utvecklade jugendinfluerade industriarkitektur.

Sammantaget bedöms att planförslaget bevarar flera av de viktiga siktlinjerna mot den mest kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen - befintliga utpekade värden och karaktärsdrag som bevaras är därmed fortsatt möjliga att uppleva inom området. Påverkan bedöms vara i linje med de avvägningar som gjordes i planprogrammet, med vissa undantag i form av tillkommande volymer.

Planförslagets konsekvenser för enskilda byggnader

Kv H - Hus 27

Befintliga byggnader föreslås rivas i sin helhet och ersättas med ett nytt kvarter. Den sammansatta fasaden mot Slakthusgatan, som bland annat omfattar den s.k. ”Slakthusfasaden”, föreslås bevaras. Rivning av byggnaderna bedöms få begränsade negativa konsekvenser för de enskilda byggnaderna och kan accepteras utifrån antikvariskt perspektiv.

Kv H - Hus 35

Den största negativa konsekvensen innebär den föreslagna påbyggnaden i fyra våningar inklusive en teknikvåning. För byggnaden i sig innebär de nya våningarna en skalförskjutning och ändring från betonat horisontalitet till vertikalitet. Detta utmanar dess värdebärande karaktär. Påbyggnaden kommer genom den nya höjdskalen att visuellt råda över den befintliga byggnaden.

Kv I och K - Hus 16

Det bedöms som positivt ur ett kulturhistoriskt perspektiv att byggnaden får stå kvar trots diskussioner om rivning. De nya takkuporna skapar till viss del ett nytt uttryck som är främmande för byggnaden. Åtgärden bedöms som antikvariskt rimlig i relation till byggnadens gulklassning och kulturhistoriska värde.

Kv L - Hus 20

På- och tillbyggnader med föreslagna volymer innebär en avsevärd skalförskjutning. Upplevelsemässigt och arkitektoniskt bedöms byggnadens kulturhistoriska värde tåla föreslagen påbyggnad om två våningar utan att ursprunglig karaktär går förlorad.

Kv L - Hus 21

På- och tillbyggnader med föreslagna volymer innebär en avsevärd skalförskjutning. Upplevelsemässigt och arkitektoniskt bedöms byggnadens kulturhistoriska värde tåla föreslagen påbyggnad om två våningar utan att ursprunglig karaktär går förlorad.

Kv N - Hus 30

Charkuteristen 5 bevaras utan någon påbyggnad eller större fasadförändringar. Ur kulturhistorisk synvinkel är förslaget väl avvägt mot det kulturhistoriska värden och den känslighet byggnaden i sig bedömts ha.

Charkuteristen 6 föreslagna påbyggnaden om tre våningar kommer volymmässigt att påtagligt råda över den ursprungliga grönklassade byggnaden som endast utgörs av en våning. Det innebär risk för märkbart till stora negativa konsekvenser för byggnadens kulturhistoriska värde och dess läsbarhet. Med hänsyn till detta bör ett indrag för påbyggnaderna utredas ut mot Centrala parken/ Charkmästargatan och Slakthusgatan i syfte att värna den ursprungliga byggnaden och dess avläsbarhet.

Charkuteristen 8 bevaras delvis. Störst påverkan får påbyggnaden och uppförandet av den nya högdelen. Förslaget innebär en skalförskjutning i kvarteret. Den nya högdelen bedöms innebära måttliga till stora negativa konsekvenser på kvarterets ursprungliga högdelen, inom Charkuteristen 5.

Kv N - Hus 31

Störst negativ påverkan får den föreslagna påbyggnaden i två-tre våningar. De nya våningarna innebär en skalförskjutning som utmanar byggnadens värdebärande karaktär, d v s den ”den modesta skalen” med ”rums-skapande värden” mot söder. Påbyggnaden kommer visuellt råda över den befintliga byggnaden och dess enkla volymer.

Planförslagets konsekvenser för enskilda byggnader - kvarter H

Axonometri över hela kvarter H med nya volymer och fasader mot Centrala parken till höger.

>> Planförslagets konsekvenser för enskilda byggnader

Hus 27 - Kv H - Hjälpslaktaren 4

Antikvariska förutsättningar SSM

Klassificering (2006): gul
Värdering: -

Antikvariska förutsättningar Kulturhistorisk inventering och analys (Nyréns, 2011)

Värdering

”Byggnaden har ett visst kulturhistoriskt värde (gul) som en av de tidigare köttförädlingsanläggningarna inom området. Byggnaden har ett byggnadshistoriskt värde och visar på utvecklingen av köttanteringen inom området, något som även blir tydligt i exteriörens sammansatta volymer. Byggnaden har ett särskilt kontinuitetsvärde då den delvis fortfarande används som charkuterifabrik och dess inre till största delen har kvar sin karaktär av livsmedelsfabrik”.

Känslighet/tålighet

Exteriör: känslig/tålig. ”Den enkla och över tid förändrade byggnaden är känslig respektive tålig för förändring. Byggnaden tål förändringar i form av påbyggnader och tillbyggnader men de småskaliga volymerna och variationsrika fasaderna mot Slakthusgatan bör värnas. Likaså bör byggnadsvolymen närmast det ursprungliga slakthuset (hus 26) hållas låg. Förändringar bör ske med tanke på att en del av byggnadens värde ligger i dess funktion som livsmedelsfabrik”.

Interiör: tålig.

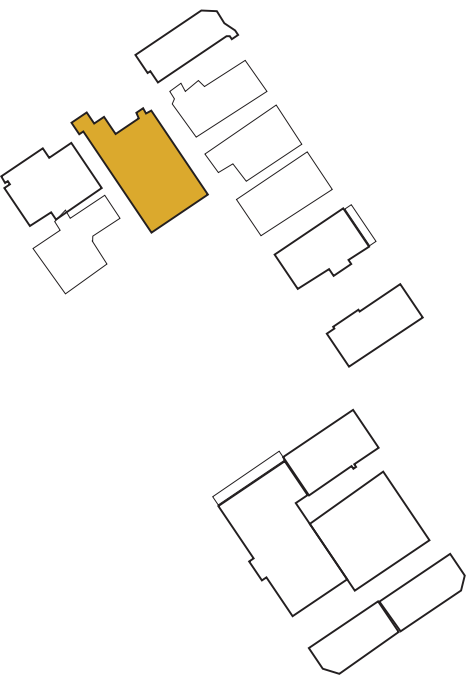
Bedömning i Stockholm stads Program för slakthusområdet (2017)

Delar bevaras av kulturmiljöskäl, men kan utvecklas. Delar kan rivas. Byggnaden har klara kulturvärden och ingår i ett bebyggelseområde med höga kulturvärden och en känslig stadsbild inom områdets småskaliga kärna. Att delar av bebyggelsen bevaras motiveras också av att den utgör en särpräglad representant för den vardagliga, enklare arkitekturen. De småskaliga volymerna och varierade fasaderna mot öster värnas. Mot norr kan bebyggelsen

ersättas/kompletteras med ny, lägre bebyggelse i 3-4 våningar. I kvarterets inre mot väster kan bebyggelsen ersättas/kompletteras med högre volymer. Partiella rivningar motiveras av möjligheten att tillskapa bottenvåningar med lokaler mot norr och nya bostäder.

Planförslag

Befintlig gulklassad bebyggelse inom Hjälpslaktaren 4 avses rivas, förutom fasaden mot Slakthusgatan. Fasaden ska bevaras och ingå i den nya bebyggelsen i kvarteret och bidra med identitet, småskalighet och varierad volym. Syftet är att bevara fasaden som tidsdokument och för sina miljöskapande värden.

Vy över kvarter H längs med Slakthusgatan mot norr. Befintlig fasad föreslås bevaras med indragen fasad i påbyggnader. Anpassningen och bevarandet ger de s.k. kulturkvarteren i fonden ett visst historiskt sammanhang även i kvarter H.

>> Planförslaget konsekvenser för enskilda byggnader

Konsekvensanalys

Befintliga byggnader föreslås rivas i sin helhet och ersättas med ett nytt kvarter. Det nya kvarteret utförs som en sammanlänkad volym tillsammans med de nya byggnader som ersätter nuvarande hus 36, med en delvis gemensamma större innergård.

Rivning av byggnaderna bedöms få begränsade negativa konsekvenser för de enskilda byggnaderna och kan accepteras utifrån antikvariskt perspektiv. Hus 27 har tidigare bedömts vara av visst/begränsat kulturhistoriskt värde, bland annat genom att byggnaderna kan visa på utvecklingen av köttthaneringen inom området. Det kulturhistoriska värdet och ”integriteten” hos de bevarade byggnadsdelarna är som helhet lägre jämfört med Hjälpslaktaren 2 (se s.11), därför bedöms detta förhållningssätt kunna accepteras i denna del.

Hus 27 har tidigare bedömts vara tåligt i Program för Slakthusområdet från 2017: ”Byggnaden tål förändringar i form av påbyggnader och tillbyggnader men de småskaliga volymerna och variationsrika fasaderna mot Slakthusgatan bör värnas.”

Den sammansatta fasaden mot Slakthusgatan, som bland annat omfattar den s.k. ”Slakthusfasaden”, föreslås bevaras. Dagens fasadmateriel och toner i den befintliga fasaden mot Slakthusgatan föreslås att behållas och ”restaureras”. De nya påbyggnaderna i den östra delen av kvarteret utförs med indrag från befintligt fasadliv mot Slakthusgatan. Detta innebär att den befintliga/äldre fasaden som bevaras enligt ovan får en mer framträdande roll i denna del, samt att höjdskalen mot gatan till viss del kan behållas och att avläsbarheten av förändringen/tilläggen bibehålls. Detta är positivt utifrån antikvariskt perspektiv. Värdet av detta bevarande är dock begränsat till upplevelsen i stadsbilden och konsekvenserna för byggnaderna i sig bedöms som negativ eftersom de rivs.

Förslaget innebär omfattande ingrepp i de befintliga fasaderna som ska behållas. Upptagning av nya dörrar och fönster får vissa negativa konsekvenser. Ambitionen i förslaget är att skapa en mer regelbunden placering av nya fönster/dörrar. Detta innebär dock att den tidigare variationsrikedomen/sammansatta, en viktig karaktär, riskerar att förtas. Utformningen bör fortsatt studeras och utifrån antikvariskt perspektiv rekommenderas att nya håltagningar anpassas efter behov, d v s ”form follows function”-tänk. Ett program som istället främjar variation skulle kunna tas fram.

Att den befintliga skorstenen rivs innebär en negativ konsekvens.

Slakthusfasaden med motivmålade puts, har sitt störst värde som symbol och erinran om stadsbyggnadsutvecklingen

på platsen - den period då byggnaden provisoriskt brukades som nattklubb. Detta innebär att autenticitet i detta läge inte är viktig från antikvariskt perspektiv, utan en rekonstruktion skulle vara möjlig.

”Material och ton för de nya volymerna kopplas till husens respektive historia samt syftar på att skaffa en sammanhängande komposition med en tydlig hierarki där den enda som sticker ut är fasaden från Hus 27.”

>> Planförslagets konsekvenser för enskilda byggnader

Hus 35 - Kv H - Hjälpslaktaren 2

Antikvariska förutsättningar SSM

Klassificering (2006): grön
Värdering:

”Hjälpslaktaren 2 uppfördes som charkfabrik i början av 1960-talet och har en tidstypisk välgestaltad och i huvudsak välbevarad arkitektur. När slakthusområdet byggdes ut på 1950- och 60-talen följde man områdets tradition att använda tegel i fasaderna, fast nu i rött tegel till skillnad från de ursprungliga byggnadernas sandfärgade tegel. Byggnaderna i rött tegel ligger samlade vid Slakthusgatan och bildar tillsammans en enhetlig miljö.” Byggnaden bedöms inneha arkitekturhistoriskt-, byggnadshistoriskt- och samhällshistoriskt värde.

Antikvariska förutsättningar Kulturhistorisk inventering och analys (Nyréns, 2011)

Värdering

”Byggnaden har ett högt kulturhistoriskt värde. Byggnaden har ett byggnadshistoriskt värde och ett arkitektoniskt värde som förstärks av den välbevarade exteriören, och till viss del interiören. Byggnaden är en tydlig årsring i områdets historia av köttantering. Byggnaden har kvar sin ursprungliga användning vilket ger ett kontinuitetsvärde.”

Känslighet/tålighet

Exteriör: hög känslighet. ”Byggnadens fasader och byggnadsvolymer är mycket känsliga för förändring. De låga horisontella volymerna i tegel och glas är viktiga att bevara. Fasaden under skärmtaket kan anpassas till olika verksamheter, men bör i delar fortfarande vara uppglasad. Bottenvåningens fasader in mot kvarteret är motbyggda med sentida låga volymer klädda med plåt. Dessa är tåliga. **Interiör:** känslig/tålig. ”Interiören i entréhall och kontorshus mot Hallvägen är känslig för förändring. De tidstypiska materialen i trappa och hall bör bevaras. I kontorskorridorerna bör pelarna fortsatt vara synlig i interiören. Den f.d. personalmatsalen med väggmålningar är mycket känslig för förändring.”

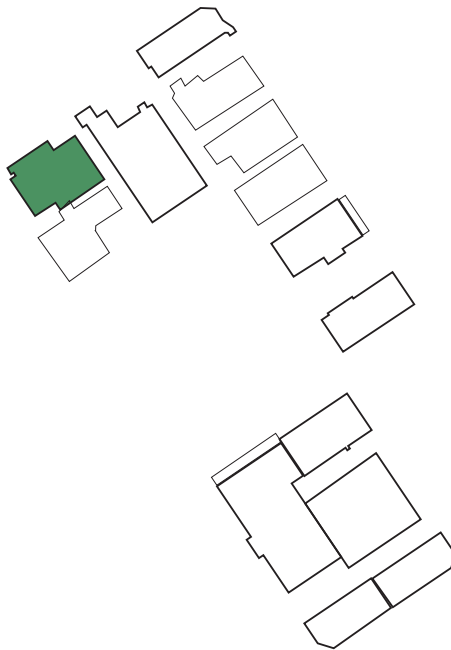
Bedömning i Stockholm stads Program för slakthusområdet (2017)

Bevaras av kulturmiljöskäl. Höga kulturvärden. Komposition av volymer med färdiga takavslut som inte kan byggas på. Enklare tillägg mot söder och öster kan rivas/ersättas.

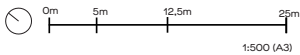
Planförslag

Befintlig grönklassad byggnad, inom Hjälpslaktaren 2, föreslås bevaras och får rivningsförbud. Byggnaden föreslås utvecklas genom en ny påbyggnad för kontor, samt att klimatskyddad inglasning blir möjlig under skärmtaket mot Hallvägen. Fasader, fönstersättning, fasadmateriell och taklanterniner ska bevaras.

Den föreslagna nya byggrätten är centralt placerad ovanpå befintlig enplansbyggnad och består av fyra kontorsplan. Under denna påbyggnad ska lanterninerna bevaras och en teknikvåning inrymmas. Den första kontorsvåningen kommer på så sätt ligga högre med bättre förutsättningar för dagsljus och utblick. Påbyggnad ligger tillbakaskjutet mot söder jämfört de befintliga lamellernas gavlar och det stora skärmtaket. Syftet är att den befintliga byggnaden fortsatt ska ”kliva fram” i gaturummet och vara läsbar.

Till höger: situationsplan över hela kvarteret Hjälpslaktaren 2, med det bevarade hus 35 till vänster. Hallvägen neråt på illustrationen.

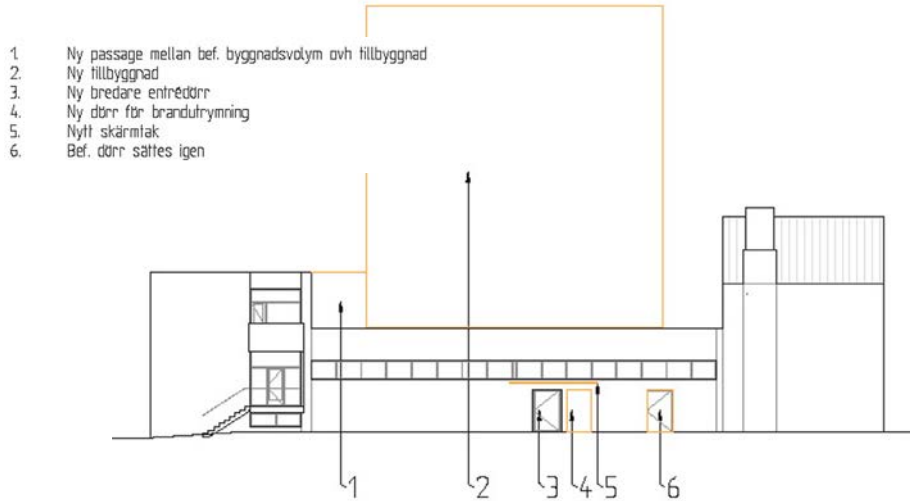
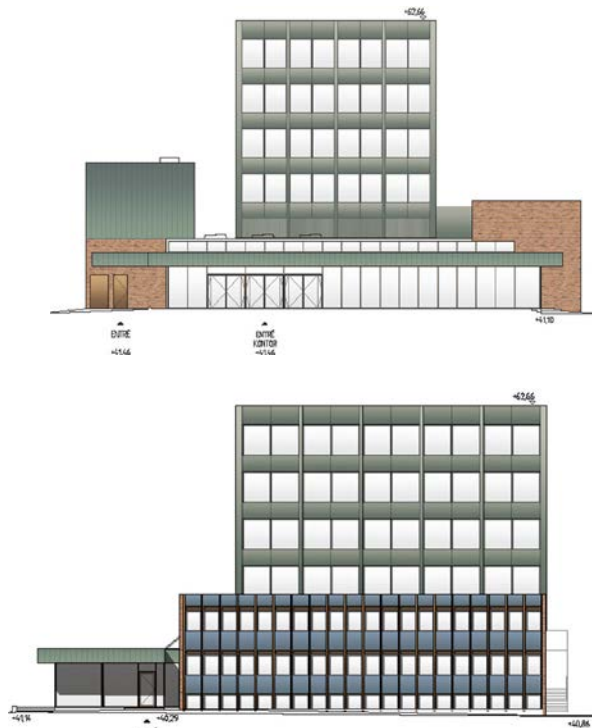

>> Planförslaget konsekvenser för enskilda byggnader

Vy från korsningen Hallvägen och Styckmästargatan.

Konsekvensanalys

Den största negativa konsekvensen innebär den föreslagna påbyggnaden i fyra våningar inklusive en teknikvåning. För byggnaden i sig innebär de nya våningarna en skalförskjutning och ändring från betonad horisontalitet till vertikalitet. Detta utmanar den värdebärande karaktären, d v s den karaktär som framför allt tar sig uttryck i byggnadens låga och horisontella volymer i tegel och glas. Påbyggnaden kommer genom den nya höjdsdistan att visuellt råda över den befintliga byggnaden och förskjuta relationen mellan den befintliga anläggningens tre tydliga volymer. Det är positivt att den nya volymen uppförs fristående i den mening att den släpper från befintliga längor för ökad avläsbarhet. Likaså är det positivt med indrag från fasadlivet på befintliga volymer mot Styckmästargatan. Detta medför att påbyggnaden har stora möjligheter att bli ett tillägg som utgör en tydligt avläsbar ny årsring.

Placeringen av påbyggnaden i plan har anpassats för att sju av de ursprungliga cirkulära lanterninerna ska bevaras synliga i exteriören. Idag är tre av dessa synliga från Styckmästargatan i vissa vyer. Detta är positivt för upplevelsen av detaljer i den ursprungliga bygganden. Förslaget avser även att bevara övriga lanterniner som byggs in i den nya volymens interiör.

Val av fasadmaterial och kulör bör fortsatt utredas. Plåt bedöms kunna vara ett lämpligt fasadmaterial för den nya byggnadsdelen. Antikvariskt rekommenderas dock en kulör som underordnar sig den befintliga byggnadens karaktäristiskt ärgade koppar.

Det idag kraftigt utskjutande och karaktäristiska skärmtaket mot Styckmästargatan i norr kommer att byggas om och då bottenvåningen får en ny yttre fasad. Den nya fasaden

får viss negativ påverkan på upplevelsen av skärmtaket, dock utförs den som en lätt och underordnad konstruktion, vilket innebär att det ursprungliga skärmtakets fortsatt kommer att kunna avläsas. Det är av vikt att skärmtakets sammanhängande och åldrade kopparplåt bevaras. Dagens fasad bevaras i huvudsak intakt interiört i den nya interiören.

Befintliga takfönster i övergången mellan skärmtaket och den centrala lågdelen kommer att byggas om och återställas, vilket får positiva konsekvenser för byggnaden.

Det är positivt att hus 35 kommer att omges av gränder som ger distans till övrig ny bebyggelse i kvarteret Hjälpslaktaren.

Sammantaget bedöms den nya volymen i fem våningar få negativ påverkan på den ursprungliga byggnaden. Med hänsyn till de anpassningar som föreslås, med indragna fasader och distans till ursprungliga volymer, samt att volymen i framtiden fortsatt bedöms kunna avläsas som ett eget tillägg/årsring så kan förslaget accepteras.

Hur stämmer fasad- och fönsterindelning med befintlig fasad mot Hallvägen?

Planförslagets konsekvenser för enskilda byggnader - kvarter I och K

Fasad mot Slakthusgatan över det nya kvarteret som helhet. Hus 16 till vänster.

>> Planförslagets konsekvenser för enskilda byggnader

Hus 16 - Kv I- Sandhagen 1:1

Antikvariska förutsättningar SSM

Klassificering (2006): Gul
Värdering (Hämtad ur Bebyggelsehistorisk inventering Johanneshov 1:1, 2018):
”Byggnadens kulturhistoriska värde är framförallt som del av Slakthusområdets hundraåriga livsmedelshistoria och som en av få byggnader som uttrycker områdets tillväxt under mellankrigstiden. Värdet uttrycks framförallt genom byggnadens utvändiga karaktär, den låga, långsträckta byggnadskroppen med sadelformat tak.”

Antikvariska förutsättningar Kulturhistorisk inventering och analys (Nyréns, 2011)

Värdering
”Byggnaden har ett visst kulturhistoriskt värde. Byggnaden ingår som en del av slakthusanläggningen och har ett byggnadshistoriskt värde”

Känslighet/tålighet
Exteriör: tålig
Interiör: tålig

Bedömning i Stockholm stads Program för slakthusområdet (2017)

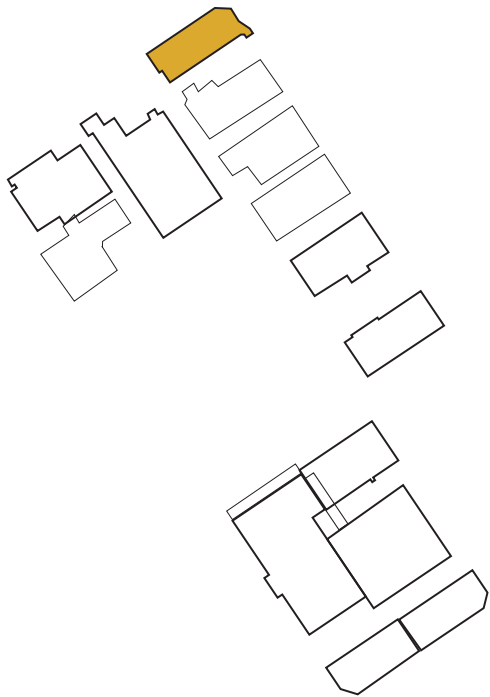
Bevaras av kulturmiljöskäl, men kan utvecklas.
Byggnaden har ett visst kulturvärde och ingår i ett bebyggelseområde med höga kulturvärden och en känslig stadsbild inom områdets småskaliga kärna.
Att byggnaden bevaras motiveras också av att den utgör en representant för den vardagliga, enklare arkitekturen. Fasaderna på huvudbyggnaden i norr kan förändras. Skjulartade tillägg i söder rivs.

1.

2.

1. Fasad mot Styckmästargatan.
2. Sekundärt hörn mot korsningen Styckmästargatan och Rökerigatan.

>> Planförslagets konsekvenser för enskilda byggnader

Planförslag

Markanvändning föreslås vara kontors- och centrumändamål. Byggnaden bedöms ha ett stort miljöskapande värde på grund av den tidigare verksamheten, den låga skalan och läget mot Rökeritorget. Trots sin enkla utformning bidrar den till det historiska djupet, variationen och miljön i området.

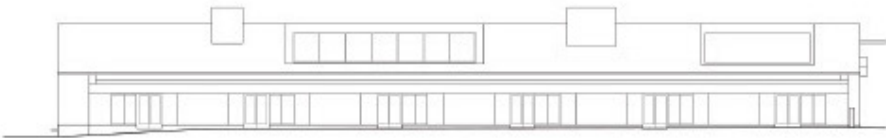
Byggnaden får inte rivas. Fasader, tak och fönster ska underhållas varsamt. Nya hållupptagningar inom fasadindelningen kan göras. För att tillskapa ny area kan vindskupor tas upp. Takkuporna får maximalt uppta halva takets längd fördelat på båda takhalvorna. Sadeltaket får i övrigt inte ändras och taknocken ska inte höjas.

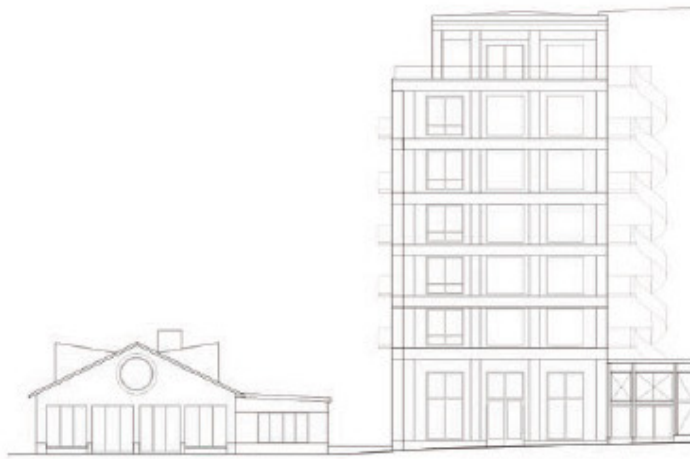
Styckmästargatan Norr

Rökerigatan Öster

Rökeripassagen Söder

Slakthusgatan Väster

Konsekvensanalys

Det bedöms som positivt att byggnaden får stå kvar trots diskussioner om rivning. Dess höjd, skala och ålder skapar en förmildrande övergång mellan kulturkvarteren och det tillkommande bostadskvarteret I och K.

De nya takkuporna ger till viss del byggnaden ett nytt uttryck som är främmande för byggnaden. Om möjligt bör kupornas volym och antal hållas nere för att värna avläsbarheten av denna nyttobyggnad från mellankrigstiden och dess uttryck. Åtgärden bedöms dock som rimligt utifrån byggnadens gul-klassning.

I fasaden mot Styckmästargatan skapas fyra nya entréer i befintliga fönsterlägen. Då den ursprungliga byggnaden tidigare hade fyra entréer i denna fasad så bedöms åtgärden vara i linje med ett återskapande.

Att byta ut det befintliga, men sekundära, fasadteglet av kalksandsten mot puts bedöms ur ett kulturhistoriskt perspektiv inte få några negativa konsekvenser. Detta i och med att de ursprungliga fasaderna uppfördes med terrasiputs och att nygestaltningen därmed tar inspiration ur det ursprungliga fasadmaterialet. Ett avlägsnande av

material, i detta fall kalksandstenen, eller byggnadsdelar innebär generellt dock alltid en negativ konsekvens sett ur ett resurshushållningsperspektiv.

Rökeripassagen smalnar av i och med att kvarteret förtätas. Passagagen blir till viss del mindre offentlig och mer som en del av bostadskvarterets slutna rum.

Planförslagets konsekvenser för enskilda byggnader - kvarter L

Axonometri över kvarter L med nya volymer och fasader mot Centrala parken.

>> Planförslagets konsekvenser för enskilda byggnader

Hus 20 - Kv L - Sandhagen 6

Antikvariska förutsättningar SSM

Klassificering (2006): Grön

Värdering (2006):

”Sandhagen 6 som kontors- och lagerbyggnad i mitten av 1960-talet och har en tidstypisk välgestaltad och i huvudsak välbevarad arkitektur. När slakthusområdet byggdes ut på 1950- och 60-talen följde man områdets tradition att använda tegel i fasaderna, fast nu i rött tegel till skillnad från de ursprungliga byggnadernas sandfärgade tegel. Byggnaderna i rött tegel ligger samlade vid Slakthusgatan och bildar tillsammans en enhetlig miljö.” Byggnaden bedöms ha ett arkitekturhistoriskt- och byggnadshistoriskt värde samt representativitet.

Antikvariska förutsättningar Kulturhistorisk inventering och analys (Nyréns, 2011)

Värdering

”Byggnaden har en bearbetad exteriör med fasader av rött fasadtegel och framspringande lisener som utgör ett dekorativt element mellan fönster placerade i fönsterband. Byggnaden ingår i en grupp av röda tegelbyggnader som uppfördes vid 1960-talets början och fick en ambitiös utformning med bearbetad arkitektur. Ovanstående ger byggnaden ett högt arkitekturhistoriskt och byggnadshistoriskt värde.”

Känslighet/tålighet

Exteriör: känslig. Fasadernas repetitiva och slutna uttryck bör bevaras.

Interiör: tålig. Trapphus vid fasad mot sydväst och sydost bevarar hög grad av ursprunglig utformning.

Bedömning i Stockholm stads Program för slakthusområdet (2017)

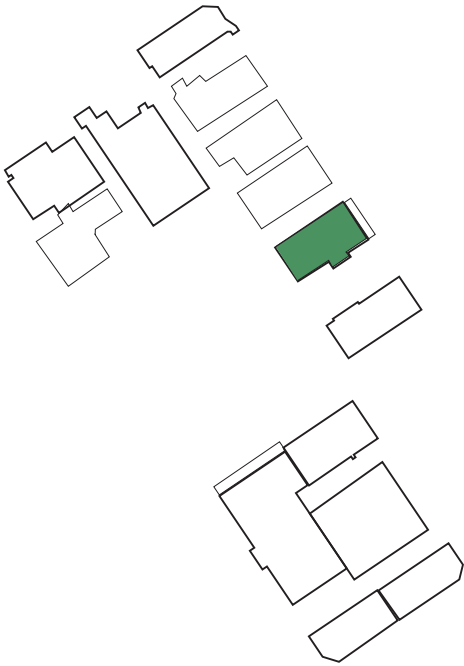
Bevaras av kulturmiljöskäl, men kan utvecklas. Höga kulturvärden. Del av ensemble om tre (20, 21 och 22). Byggnadens blockiga karaktär med platta tak möjliggör en påbyggnad i 2-3 våningar. Lastkajer och skärmtak är en karaktäristik att bevara. Fasadernas slutenhet utgör en del av värdet, men öppningar i bottenvåningens fasad mot parken kan utredas med syftet är att möjliggöra publika verksamheter.

1.

2.

1. Vy från Rökerigatan. Lastkaj med skärmtak. Indragen övervåning. Fasad i rött tegel med lisener och tydliga fönsterrader.

2. Vy från Slakthusgatan. Indragen övervåning. Fasad i rött tegel med lisener och tydliga fönsterrader.

>> Planförslagets konsekvenser för enskilda byggnader

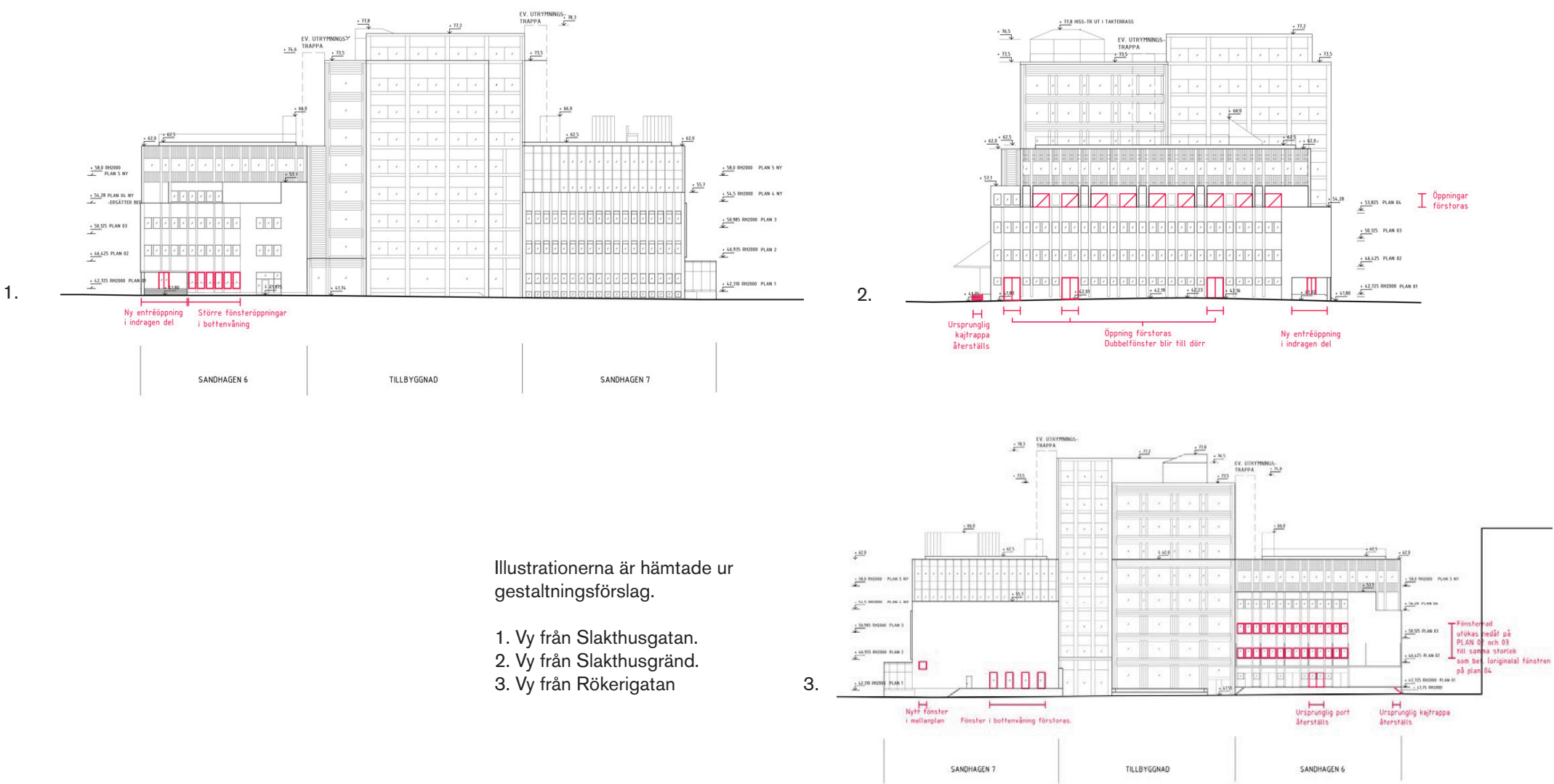
Planförslag

Förslaget innebär att de två byggnaderna, hus 20 och hus 21, byggs på med två nya våningar vardera. Mellan dessa, på den nuvarande gården, kan sammanlänkande byggnader med nya huvudentréer uppföras i 1-9 våningar.

Markanvändningen föreslås bli kontor och centrumändamål. Exploateringsgraden begränsas av utbredningen och nockhöjd i plankartan.

Befintliga byggnaders kulturhistoriska värde motiverar särskild volym- och materialhantering på de tillkommande volymerna. Generellt ska de nya volymerna vara tillbakadragna mot kringliggande stadsrum och ha en ljusare och lättare karaktär än de tunga tegelvolymerna. Syftet är att den äldre årsringen fortsatt ska vara läsbar och tydlig i stadsbilden.

De högre volymerna på den nuvarande gården byggs mot befintliga fasader som där helt kommer anpassas i anslutningen. De föreslagna påbyggnaderna på befintliga byggnader medför att genomföringar i stommen kommer krävas.

Illustrationerna är hämtade ur gestaltningsförslag.

- 1. Vy från Slakthusgatan.
- 2. Vy från Slakthusgränd.
- 3. Vy från Rökerigatan

Konsekvensanalys

Hus 20 utgör tillsammans med hus 21, och delvis även hus 22, en komposition av kontors och lagerlokaler från 1960-talets mitt med återkommande rött fasadtegel, lisener och tydligt markerade fönsterband. Byggnaderna samspelar idag till skala och volym. På- och tillbyggnader med föreslagna volymer innebär en avsevärd skal-förskjutning.

Tillbyggnaden bryter av mot den ursprungliga kompositionen. Dess höjdskala förhåller sig snarast till Tele2 Arena och får effekten av punkthusets orienterande karaktär i stadslandskapet, något som är ett nytt inslag på platsen. Ur ett kulturhistoriskt perspektiv minskar avläsbarheten av det ursprungliga sammanhanget av småskalig och relativt gles industrimiljö.

Upplevelsemässigt och arkitektoniskt bedöms byggnadens kulturhistoriska värde tåla föreslagen påbyggnad om två våningar utan att ursprunglig karaktär går förlorad. Detta då den ursprungliga byggnaden även fortsatt kommer att utgöra den större delen av föreslagen sammanlagd volym.

Positivt är att hus 20 och 21 föreslås få lika höga påbyggnader så att de fortsatt kan samspela.

Det bedöms även som positivt att påbyggnaden på hus 20 dras in från Centrala parken då detta värnar avläsbarheten och upplevelsevärde utifrån en av de vyer som bedömts som betydelsefull. Denna skapas från den tillkommande t-banauppgången samt parken och kommer att vara viktig som det första mötet med kulturmiljön för många

besökare. Det är därför viktigt att kulturhistoriskt avläsbara uttryck värnas på de ursprungliga fasader som bildar fond till den nya platsen.

Föreslagna fasadändringar innebär i huvudsak att hus 20 anpassas till den park, och för området nya centrala plats, som uppförs vid Slakthusgatan. Konsekvensen blir att entréplanet delvis får ett mer öppet uttryck än tidigare med nya entréer och något större fönster. Byggnaden får en ny tydlig framsida ut mot Centrala parken istället för att, enligt ursprungligt uppförande, vara en byggnad utan tydlig huvudentré eller huvudfasad så som kontors- och lagerlokal.

Ett indrag om 8 m planeras mellan den ursprungliga byggnaden och föreslagen tillbyggnad mot Centrala parken. Något som skapar ett fortsatt avläsbart hörn, vilket är positivt ur ett kulturhistoriskt perspektiv.

Sammantaget bedöms byggnaden kunna tåla dessa åtgärder även om avläsbarheten och upplevelsen av en tidstypiskt välgestaltad kontors- och lagerbyggnad från mitten av 1960-talet minskar.

Då påbyggnaden och tillbyggnaden är tydligt avläsbara som moderna tillägg minskar inte avläsbarheten av den ursprungliga byggnadens sammanvägda kulturhistoriska värden på ett påtagligt sätt.

>> Planförslagets konsekvenser för enskilda byggnader

Hus 21 - Kv L - Sandhagen 7

Antikvariska förutsättningar SSM

Klassificering (2006): grön

Värdering (2006):

”Sandhagen 7 byggdes som ägglager i början av 1960-talet och har en tidstypisk välgestaltad och i huvudsak välbevarad arkitektur. När slakthusområdet byggdes ut på 1950- och 60-talen följer man områdets tradition att använda tegel i fasaderna, fast nu i rött tegel till skillnad från de ursprungliga byggnadernas sandfärgade tegel. Byggnaderna i rött tegel ligger samlade vid Slakthusgatan och bildar tillsammans en enhetlig miljö.” Byggnaden bedöms ha arkitekturhistoriska-, byggnadshistoriska- och samhällshistoriska värden.”

Antikvariska förutsättningar Kulturhistorisk inventering och analys (Nyréns, 2011)

Värdering

”Byggnaden har ett högt kulturhistoriskt värde (grön). Byggnaden har ett såväl arkitektoniskt som byggnadshistoriskt och arkitekturhistoriskt värde som del av slakthusområdets livsmedelshandling. Byggnaden ingår i en grupp av röda tegelbyggnader som uppfördes vid 1960-talets början och fick en ambitiös utformning med bearbetad arkitektur. Byggnaden är en del i årsring nummer två - 1934-1988 - i slakthusområdets bebyggelseutveckling.”

Känslighet/tålighet

Exteriör: känslig. ”Fasadernas repetitiva och slutna uttryck bör bevaras.”

Interiör: tålig. ”Trapphus vid fasad mot nordväst bevarar hög grad av ursprunglig utformning.”

Bedömning i Stockholm stads Program för slakthusområdet (2017)

Bevaras av kulturmiljöskäl, men kan utvecklas. Höga kulturvärden. Del av ensemble om tre (20, 21 och 22). Byggnadens blockiga karaktär med platta tak möjliggör en påbyggnad i 2-3 våningar. Lastkajer och skärmtak är en karaktäristik att bevara. Fasadernas slutenhet utgör en del av värdet, men öppningar i bottenvåningens fasad mot parken kan utredas med syftet är att möjliggöra publika verksamheter.

1.

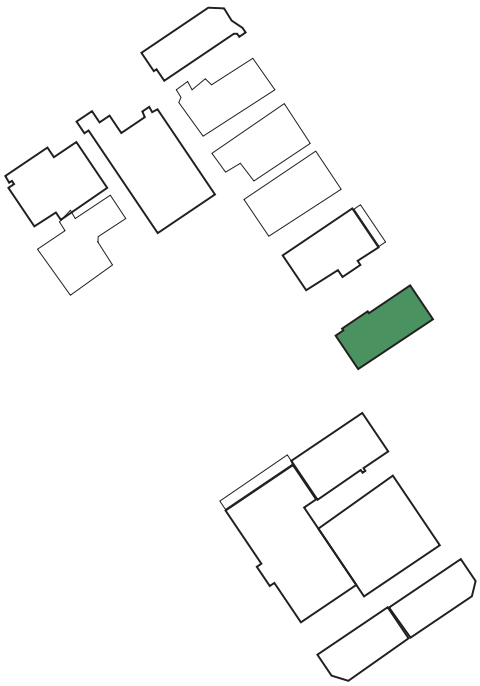

2.

3.

- 1. Vy in mot hus 20. Fasad i rött tegel med lisener och tydliga fönsterrader.
- 2. Entré in mot hus 20 med vitputsad omfattning och bruneloxerade aluminiumprofiler.
- 3. Slutna fasader med smala fönster och framspringande lisener som utgör dekorativt element på byggnadens fasader mot sydost och nordväst.

>> Planförslaget konsekvenser för enskilda byggnader

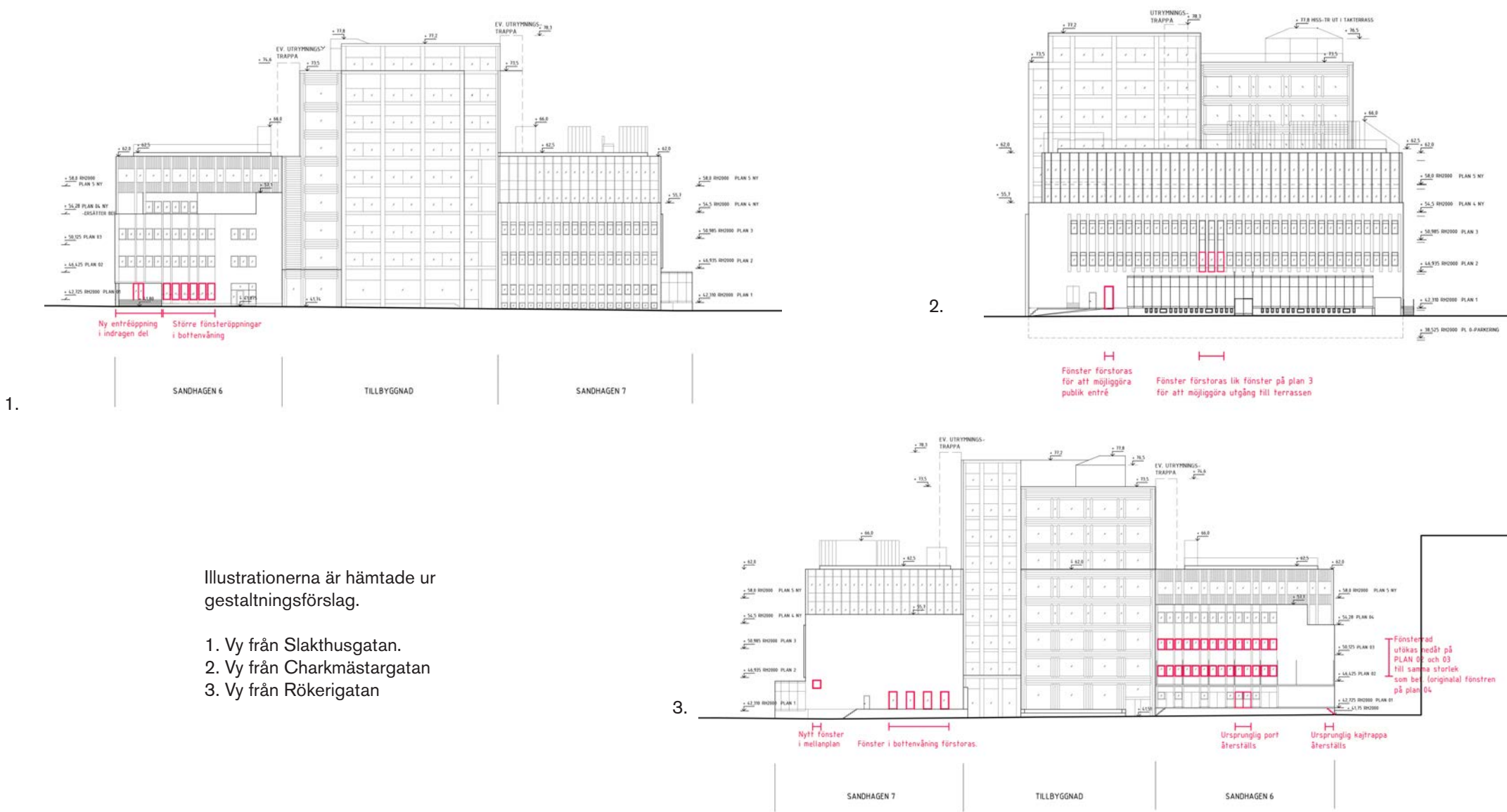
Planförslag

Förslaget innebär att de två byggnaderna, hus 20 och hus 21, byggs på med två nya våningar vardera. Mellan dessa, på den nuvarande gården, kan sammanlänkande byggnader med nya huvudentréer uppföras i 1-9 våningar.

Markanvändningen föreslås bli kontor och centrumändamål. Exploateringsgraden begränsas av utbredningen och nockhöjd i plankartan.

Befintliga byggnaders kulturhistoriska värde motiverar särskild volym- och materialhantering på de tillkommande volymerna. Generellt ska de nya volymerna vara tillbakadragna mot kringliggande stadsrum och ha en ljusare och lättare karaktär än de tunga tegelvolymerna. Syftet är att den äldre årsringen fortsatt ska vara läsbar och tydlig i stadsbilden.

De högre volymerna på den nuvarande gården byggs mot befintliga fasader som där helt kommer anpassas i anslutningen. De föreslagna påbyggnaderna på befintliga byggnader medför att genomföringar i stommen kommer krävas.

Illustrationerna är hämtade ur gestaltungsförslag.

- 1. Vy från Slakthusgatan.
- 2. Vy från Charkmästargatan
- 3. Vy från Rökerigatan

Konsekvensanalys

Hus 21 utgör tillsammans med hus 20, och delvis även hus 22, en komposition av kontors och lagerlokaler från 1960-talets mitt med återkommande rött fasadtegel, lisener och tydligt markerade fönsterrader. Byggnaderna samspelar idag till skala och volym. På- och tillbyggnader med föreslagna volymer innebär en avsevärd skal-förskjutning.

Tillbyggnaden bryter av mot den ursprungliga kompositionen. Dess höjdskala förhåller sig snarast till Tele2 Arena och får effekten av punkthusets orienterande karaktär i stadslandskapet, något som är ett nytt inslag

på platsen. Ur ett kulturhistoriskt perspektiv minskar avläsbarheten av det ursprungliga sammanhanget av småskalig och relativt gles industrimiljö.

Upplevelsemässigt och arkitektoniskt bedöms byggnadens kulturhistoriska värde tåla föreslagen påbyggnad om två våningar utan att ursprunglig karaktär går förlorad. Detta då den ursprungliga byggnaden även fortsatt kommer att utgöra den större delen av föreslagen sammantagen volym.

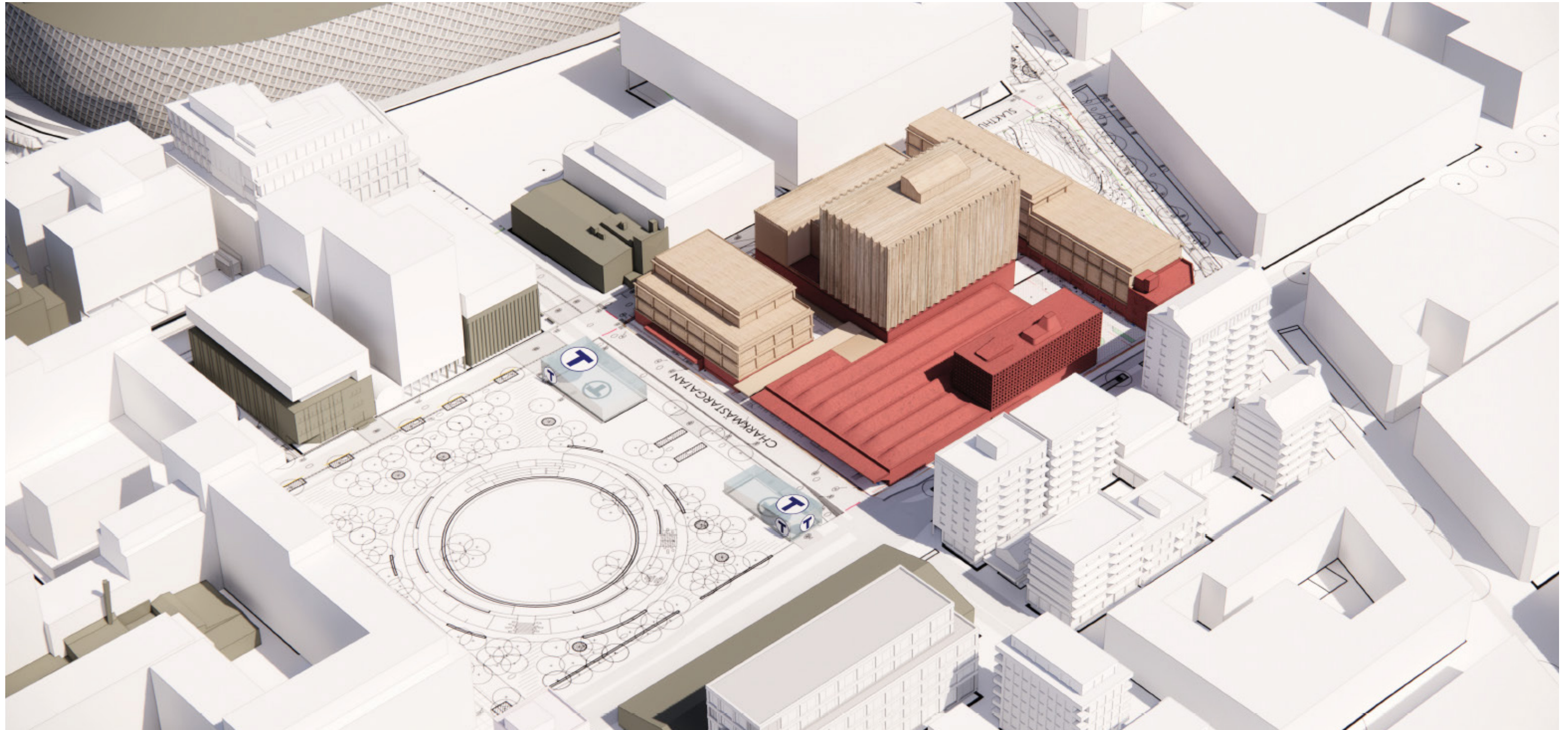
Positivt är att hus 20 och 21 föreslås få lika höga påbyggnader så att de fortsatt kan samspela. Det bedöms även som positivt att påbyggnaden på hus 20 dras in från Centrala parken då detta värnar avläsbarheten och upplevelsevärde utifrån en av de vyer som bedömts som betydelsefull. Denna skapas från den tillkommande t-banauppgången och parken och kommer att vara viktig som det första mötet med kulturmiljön för många besökare. Det är därför viktigt att kulturhistoriskt avläsbara uttryck värnas på de ursprungliga fasader som bildar fond till den nya platsen.

Föreslagna fasadändringar sker i huvudsak ut mot Rökerigatan och innebär större fönster, något som byggnadens arkitektoniska uttryck bedöms tåla. Ett indrag om 8 m planeras mellan den ursprungliga byggnaden och föreslagen tillbyggnad mot Centrala parken. Något som skapar ett fortsatt avläsbart hörn, vilket är positivt ur ett kulturhistoriskt perspektiv.

Då tillbyggnad och påbyggnad är tydligt avläsbara som moderna tillägg minskar inte avläsbarheten av den ursprungliga byggnadens sammanvägda kulturhistoriska värden på ett påtagligt sätt.

Planförslagets konsekvenser för enskilda byggnader - kvarter N

Axonometri över kvarter N med nya volymer och fasader mot Centrala parken.

>> Planförslagets konsekvenser för enskilda byggnader

Hus 30 - Kv N - Charkuteristen 5

Antikvariska förutsättningar SSM

Klassificering (2006): blå
Värdering (2006):

”Anläggningen i Charkuteristen 5 uppfördes 1955 med lokaler för distribution och lager. Byggnaden ritades av Ralph Erskine tillsammans med Yngve Fredriksson och konstruktörer hos Evert Lindberg AB. Husets olika funktioner är tydligt avläsbar i fasaderna med den slutna tegelfasaden i lagerbyggnaden och en uppglasad kontorsbyggnad som reser sig ovanför lagerbyggnaden. Den strikta arkitekturen i fasaderna står i kontrast till de invändiga runda formerna. Inslag av Erskines typiska organiska former finns också i t.ex. portomfattningar. Anläggningen byggdes till i slutet av 1960-talet, men det starka arkitektoniska uttrycket är bevarat liksom många byggnadsdetaljer. Byggnaden har ett mycket stort arkitekturhistoriskt värde.” Byggnaden bedöms ha arkitektoniskt-, arkitekturhistoriskt-, byggnadshistoriskt- och samhällshistoriskt värde.

Antikvariska förutsättningar Kulturhistorisk inventering och analys (Nyréns, 2011)

Värdering

”Charkuteristen 5 och 6 har ett särskilt högt kulturhistoriskt värde (blå och grön). De ingår i slakthusområdets historia av livsmedelshantering, är skapade av en framstående arkitekt och har en för sin tid mycket avancerad arkitektur och tekniska lösningar. Charkuteristen 5 är genom sitt välbevarade yttre och inre av byggnadsminnesklass.”

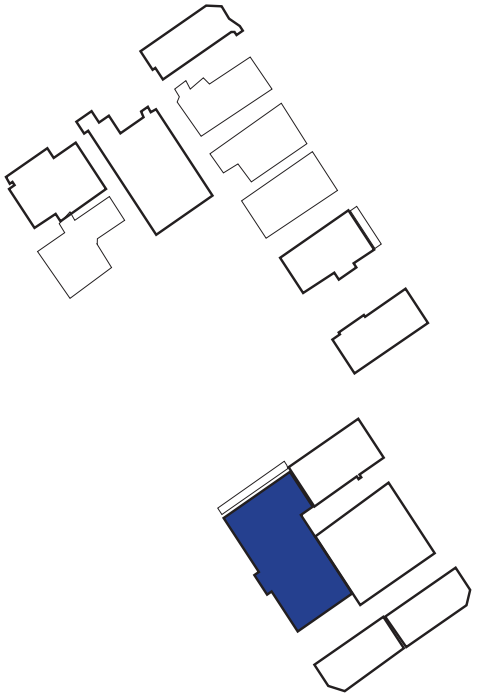
Känslighet/tålighet

Exteriör: känslig. ”Charkuteristen 5 är mycket känslig för förändring, både exteriört och interiört i kontorsdelen, då den är mycket välbevarad. Fasadmaterialet liksom volymerna bör bevaras ograverade. Ändringar som innebär ett återställande av den ursprungliga karaktären kan utföras.”

Interiör: hög känslighet/känslig. ”Planlösningarna bör bevaras och även de olika delarna och detaljerna. Ändringar av reversibel karaktär kan utföras om de inte ändrar på interiörernas karaktär. Lagerdelens interiörer med de vågformade lanterninerna är känsliga för ändring. Det är viktigt att bevara både ljusinsläpp och en synlig betongkonstruktion.”

Bedömning i Stockholm stads Program för slakthusområdet (2017)

Bevaras av kulturmiljöskalet.
Mycket höga kulturvärden. Varsamma nya tillägg och förändringar. Förvanskande tillägg kan tas bort.

2.

1.

3.

1. Fasad ut mot Hallvägen. Högdelen med tillhörande fönsterhiss.
2. Utsmyckningar ovan huvudentré mot Hallvägen. Fönsterbågar av teak.
3. Ralph Erskins karaktäristiska plastiska takform och lanterniner på lågdelen.

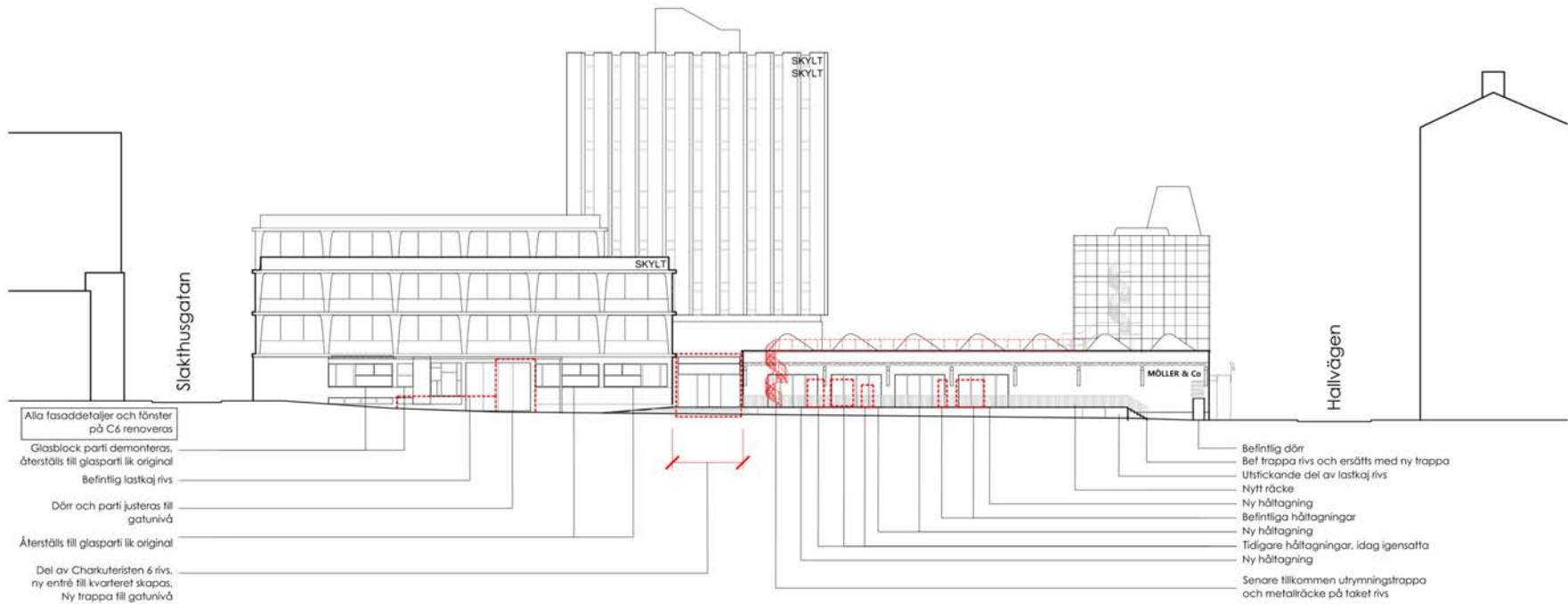
>> Planförslagets konsekvenser för enskilda byggnader

Planförslag

De kulturhistoriska värdena motiverar ett rivningsförbud och skyddsbestämmelse q. Utgångspunkten är att underhålla befintliga material eller vid behov ersätta materialen med likadana eller likvärdiga. Den utveckling och förändring av fastigheten som planen medger motiveras av den ändrade funktionen och att vissa byggnadsdelar återställs till tidigare utseende.

Väggpartier mot öster inne i kvarteret föreslås rivas och motbyggs mot nya byggnader. Dessa väggpartier har tidigare ändrats under 1960-talet genom motbyggnad mot Charkuteristen 8.

Lastkajen mot Charkmästargatan i norr ska bevaras.

>> Planförslagets konsekvenser för enskilda byggnader

Konsekvensanalys

Den direkta påverkan på Charkuteristen 5 är begränsad då byggnaden bevaras utan någon påbyggnad. Ur kulturhistorisk synvinkel är förslaget väl avvägt mot det kulturhistoriska värden och den känslighet byggnaden i sig bedömts ha.

Störst negativa konsekvenser för Charkuteristen 5 får åtgärderna på Charkuteristen 6 och 8. Påbyggnaderna om tre och sex våningar innebär en kraftig skalförskjutning i kvarteret. Den befintliga högdelen som högsta igenkännbara referenspunkt, både i stadsbilden och i vyer från Centrala parken, underordnas den nya högsta volymen. Vilket är negativ för upplevelsevärde och för byggnadens roll inom kvarteret som helhet.

Det faktum att kvarterets påbyggnader och nya volymer kommer att dominera avseende ny byggnadsmassa innebär att läsbarheten av Charkuteristen 5 som representant för

platsens industrihistoriska miljö minskar.

Att föreslag påbyggnad inom Charkuteristen 6 trappas ned mot byggnadens lågdel är dock välgörande. Den koppling som idag finns mellan Charkuteristen 5 och 6 ut mot Charkmästargatan föreslås rivas och skapar en ny entré in i kvarteret, mellan byggnaderna. Detta ökar läsbarheten av byggnaden och bedöms som positivt.

Det är mycket positivt att den befintliga lastkajen bevaras och planeras användas inom tilltänkt restaurangverksamhet ut mot Centrala parken. Detta bidrar till att bevara kvarterets brokiga karaktär och stärker det kulturhistoriska värdet.

Planerade håltagningar i fasaden ut mot Centrala parken bedöms inte påverka det kulturhistoriska värdet nämnvärt, då de delvis utförs i ursprungliga lägen. Det ingår också i lastkajens ursprungliga funktion att ha flera större och mindre ingångar in i byggnaden. Uttrycket och kvalitetsnivån på tillkommande dörrar/fönster blir viktiga för att bibehålla den industriella karaktären.

Föreslagna fasadändringar innebär i huvudsak att Charkuteristen 5 anpassas till den park, och för området nya centrala plats, som anläggs vid Charkmästargatan. Konsekvensen blir att lågdelen får ett mer öppet uttryck än tidigare med nya entréer och större fönster. Byggnaden får en tydlig framsida ut mot Centrala parken istället för att, som ursprungligen vara en byggnad med huvudentré och huvudfasad ut mot Hallvägen. Bedömningen är att byggnadens kulturhistoriska värden tål föreslagna fasadändringar.

Idag är portarna vid den stora entrén ut mot Hallvägen sentida. En av dessa byts ut mot en fyrdelad glasad entré inom ursprunglig öppning. Åtgärden bedöms inte påverka byggnadens kulturhistoriska värden.

Gällande interiören så kommer den nya högdelen på Charkuteristen 8 sannolikt under delar av dygnet skugga lågdelen lanterniner. Vilket påverkar Ralph Erskins ursprungliga arkitektoniska idé med ljusinsläppet. Detta påverkar delvis det arkitekturhistoriska värdet negativt.

Sentida utrymningstrappa och dito metallräcke på taket rivs, något som stärker läsbarheten av byggnaden och därmed är positivt ur ett kulturhistoriskt perspektiv.

>> Planförslagets konsekvenser för enskilda byggnader

Hus 30 - Kv N - Charkuteristen 6

Antikvariska förutsättningar SSM

Klassificering (2006): grön
Värdering (2006):

”Anläggningen i Charkuteristen 5 och 6 uppfördes 1955 med lokaler för distribution och lager. Byggnaden ritades av Ralph Erskine tillsammans med Yngve Fredriksson och konstruktörer hos Evert Lindberg AB. Husets olika funktioner är tydligt avläsbar i fasaderna med den slutna tegelfasaden i lagerbyggnaden och en uppglasad kontorsbyggnad som reser sig ovanför lagerbyggnaden. Den strikta arkitekturen i fasaderna står i kontrast till de invändiga runda formerna. Inslag av Erskines typiska organiska former finns också i t.ex. portomfattningar, vilket är särskilt tydligt i Charkuteristen 6. Byggnaden bevarar sin ursprungliga arkitektur.”

Antikvariska förutsättningar Kulturhistorisk inventering och analys (Nyréns, 2011)

Värdering

”Charkuteristen 5 och 6 har ett särskilt högt kulturhistoriskt värde (blå och grön). De ingår i slakthusområdets historia av livsmedelshandling, är skapade av en framstående arkitekt och har en för sin tid mycket avancerad arkitektur och tekniska lösningar.”

Känslighet/tålighet

Exteriör: Hög känslighet. ”Charkuteristen 6 är genom tidigare ombyggnader enbart känslig i sin exteriör. Där bör de typiska delarna; grotliknande portiker och varierande fasadbehandling bevaras.”

Interiör: tålig.

Bedömning i Stockholm stads Program för slakthusområdet (2017)

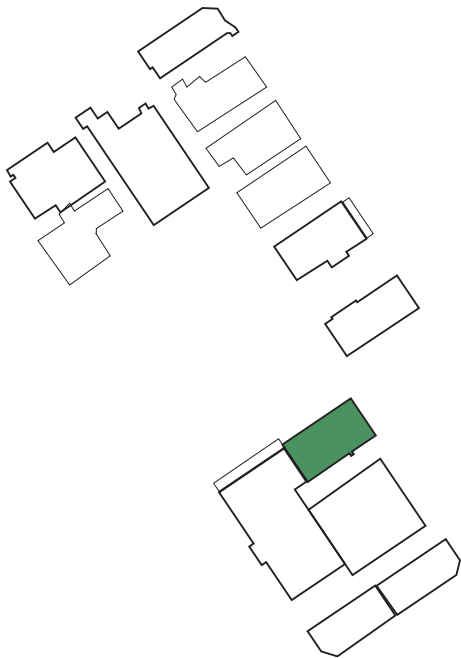
Bevaras av kulturmiljöskäl, men kan utvecklas. Höga kulturvärden, trots viss förvanskning i exteriören. Grott artade portiker och fasadbehandling bevaras. Byggnaden bedöms kunna byggas på med en våning, alternativ fler våningar i en mindre del, men höga krav behöver ställas på en utformning som beaktar hela kvarterets värden.

1.

2.

3.

1. Fasad ut mot Charkmästargatan. Entré med betongglasomfattning.
2. Ralph Erskins karaktäristiska entréer in mot blivande Moccastråket.
3. Grotliknande portik på byggnadens baksida.

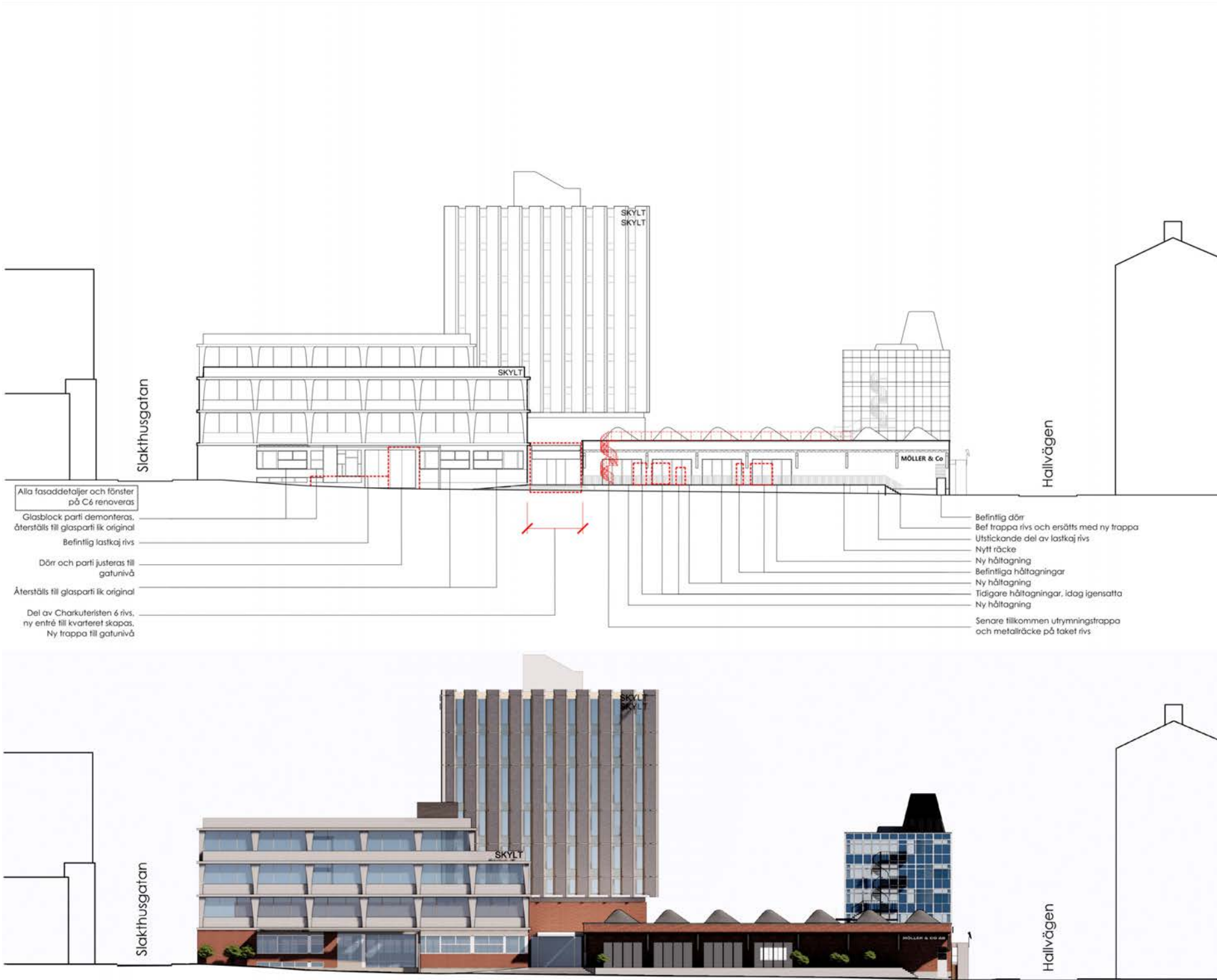

>> Planförslagets konsekvenser för enskilda byggnader

Planförslag

Planförslaget innebär att befintliga byggnader bevaras men kan byggas på med nya våningsplan. De nya funktionerna innebär mer öppna bottenvåningar där det blir möjligt med lokaler med publika verksamheter. Befintlig bebyggelse behöver därför anpassas med respekt för kulturvärdena.

Befintliga byggnader i kv. Charkuteristen har olika gestaltningsmässig karaktär och ålder vilket är en utgångspunkt för förslaget tillägg. För att skapa en harmonisk helhet och undvika ett rörigt intryck ska tilläggen, påbyggnaderna, ha ett gemensamt tema i material, form och kulör. De gemensamma dragen är en matt betong, puts eller skivmaterial i en varm, ljus grå kulör. De vertikala stommarna i underliggande byggnader tas upp gestaltningen i nya påbyggnadsvåningar som får en tydlig vertikal linjering.

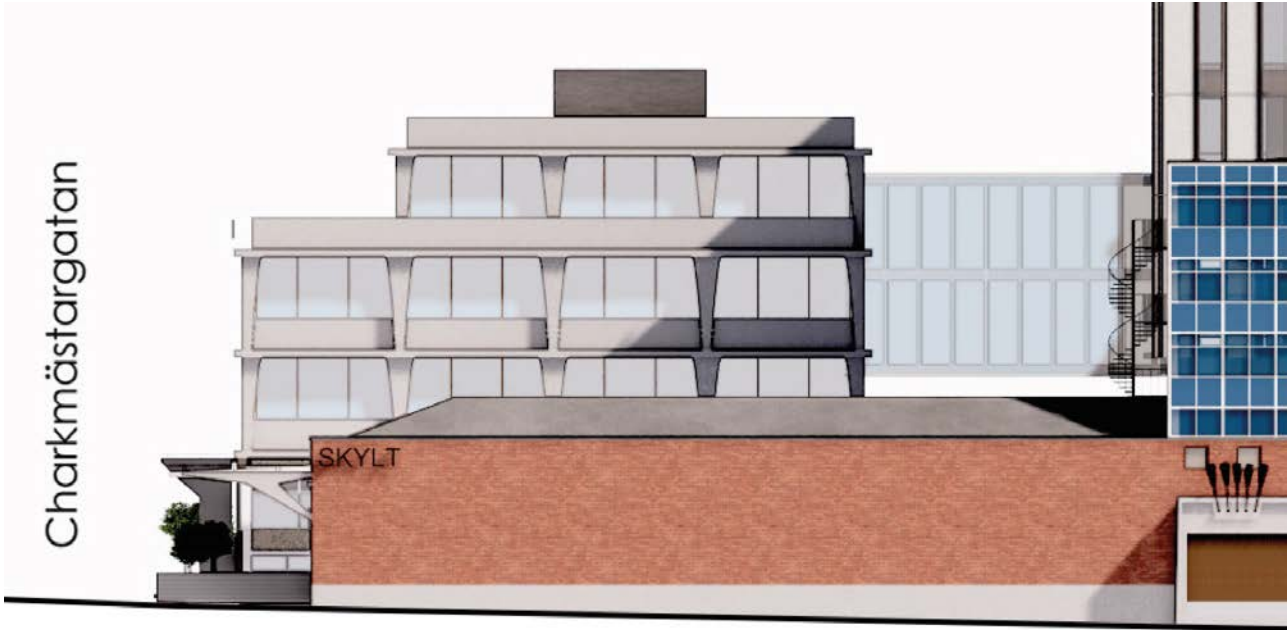
Ursprunglig fönsterutformning enligt nybyggnadsritning, upprättade av arkitekten Ralph Erskin.

>> Planförslagets konsekvenser för enskilda byggnader

Elevation från Slakthusgatan

Elevation från Hallvägen

Konsekvensanalys

Den föreslagna påbyggnaden om tre våningar kommer volymmässigt att påtagligt råda över den ursprungliga grönklassade byggnaden som endast utgörs av en våning. Det innebär risk för märkbart till stora negativa konsekvenser för byggnadens kulturhistoriska värde och dess läsbarhet. Med hänsyn till detta bör ett indrag för påbyggnaderna utredas ut mot Centrala parken/ Charkmästargatan och Slakthusgatan i syfte att värna den ursprungliga byggnaden och dess avläsbarhet. Ett indrag mot skulle även medföra att karaktäristiska skärmtak ges en tydligare roll i stadsbilden. För att minska negativa konsekvenser bör även det föreslagna översta och indragna våningsplanet utredas i syfte att motverka påbyggnadens volymmässiga dominans.

Vyn från Centrala parken bedöms som central för upplevelsen av byggnaden. Det är därför viktigt att kulturhistoriskt avläsbara uttryck värnas på de ursprungliga fasader som bildar fond till den nya platsen.

Att den föreslagna påbyggnaden trappas ned mot Charkuteristen 5 är välgörande.

Den koppling som idag finns mellan Charkuteristen 6 och 5 ut mot Charkmästargatan föreslås rivas och skapar ett släpp mellan byggnaderna. Detta ökar läsbarheten av byggnaden och bedöms som positivt ur ett kulturhistoriskt perspektiv.

Det är positivt att de grottnliknande portikerna bevaras på husets baksida. De ursprungliga lanterninerna rivs för att ge plats till påbyggnad, vilket ses som en rimlig åtgärd som inte påverkar byggnadens värden på något påtagligt sätt då lanterninerna är sekundärt ombyggda.

Ett antal glaskopplingar föreslås mellan Charkuteristen 8 och 7, men även mellan Charkuteristen 8 och 6. Den sammantagna påverkan av dessa åtgärder bedöms innebära måttligt negativa konsekvenser på det kulturhistoriska värdet av de enskilda byggnaderna, men bedöms påverka upplevelsen i vissa vyer från Hallvägen samt Slakthusgatan. Glaskopplingarna bidrar till ett nytt horisontellt samband som förstärker kvarterets nya skala. För att minska de negativa konsekvenserna för upplevelsevärdet så bör glaskopplingarnas omfattning minskas till att utgöra max en våning.

Ett återställande av glaspartier stärker byggnadens värden förutsatt att dessa görs lika de ursprungliga (se illustration på sida 29).

>> Planförslagets konsekvenser för enskilda byggnader

Hus 30 - Kv N - Charkuteristen 8

Antikvariska förutsättningar SSM

Klassificering (2006): gul
Värdering: -

Antikvariska förutsättningar Kulturhistorisk inventering och analys (Nyréns, 2011)

Värdering

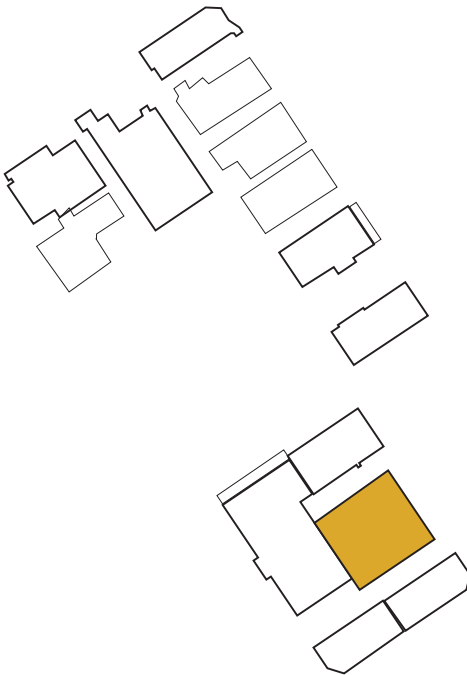
”Charkuteristen 8 är en enklare byggnad som har ett visst kulturhistoriskt värde (gul) som en del av kvarterets historia med en därtill anpassad fasadutformning.

Känslighet/tålighet

Exteriör: känslig. ”Charkuteristen 8 har en känslig exteriör där de röda välbevarade tegelfasaderna bör behandlas varsamt.”
Interiör: tålig.

Bedömning i Stockholm stads Program för slakthusområdet (2017)

Kan rivas.
Visst kulturvärde, vilket motiveras av att den utgör en del av hela kvarterets framväxt. Befintlig byggnad kan rivas för att möjliggöra mer effektiva, moderna kontor, men krav behöver ställas på att den nya byggnadens volymkomposition och utformning beaktar hela kvarterets värden.

1.

2.

1. Fasad ut mot Slakthusgatan.

2. Fasad in mot Charkuteristen 6.
Betongramp upp mot garage på övre våningsplan.

>> Planförslagets konsekvenser för enskilda byggnader

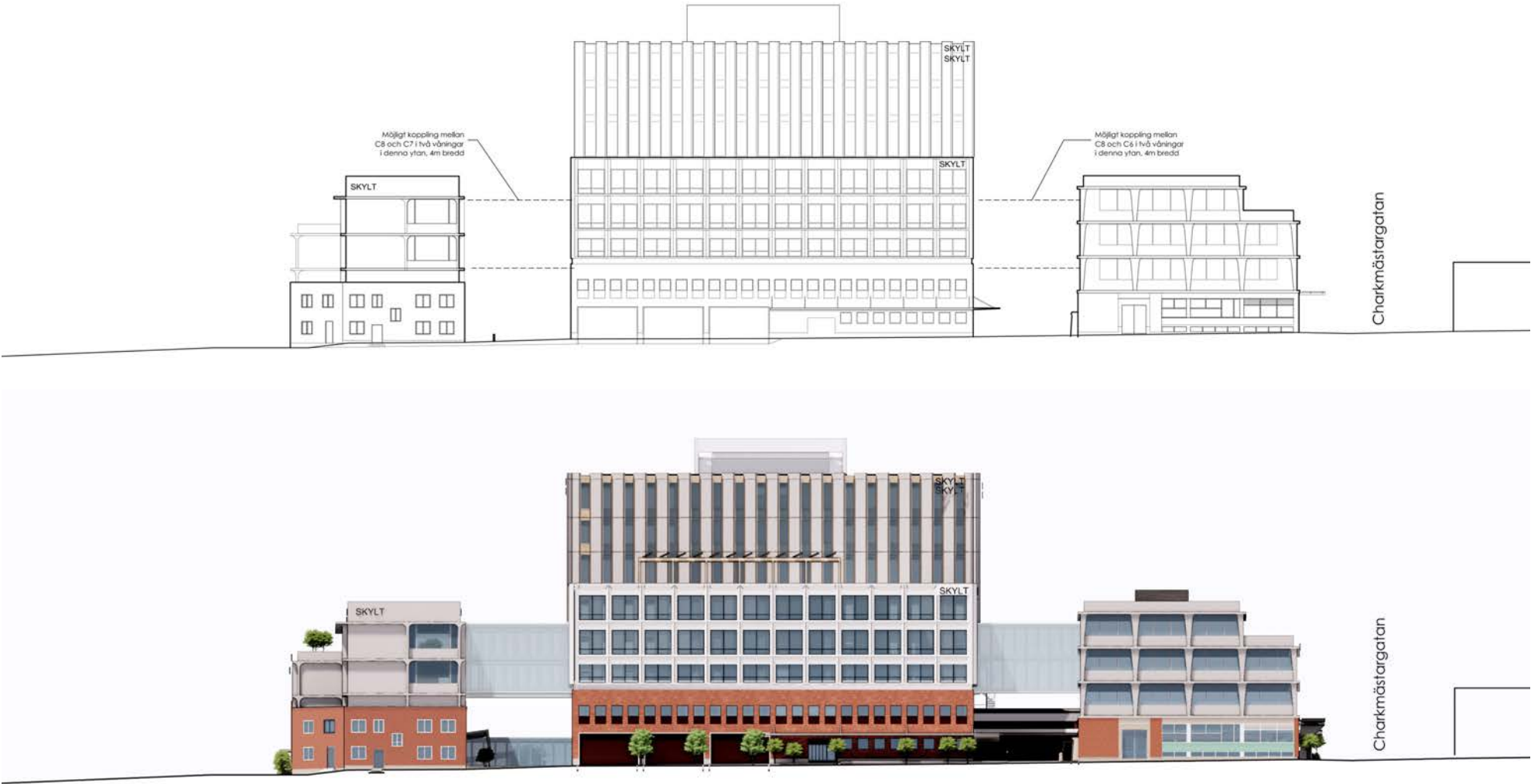
Planförslag

Förslaget innebär mer genomgripande förändringar av byggnaden och vidare projektering kan innebära att byggnaden till stora delar rivs. Den utanpåliggande rampen upp till takparkeringen avses rivas.

Centralt i kvarteret, utan kontakt med kringliggande gata föreslås en högre byggnad.

De befintliga obebyggda gränderna och passagerna bevaras till stor del. Den norra gränden kan vidgas genom att parkeringsrampen som leder till taket rivs, vilket möjliggör en gångpassage i öst-västlig riktning mellan Slakthusgatan och Charkuteristen 5.

Byggnaderna på Charkuteristen 6, 8 och 7 kan förbindas med gångbroar på våning 3 och 4. Detta för att möjliggöra kommunikation mellan byggnaderna och göra det möjligt för en större hyresgäst att nyttja kvarteret. Gångbroarna ska vara belägna inne i kvarteret och ha en genomsiktig fasad och genom det underordna sig huvudbyggnaderna i kvarteret.

Konsekvensanalys

Påbyggnadernas sammanvägda volym kommer på ett påtagligt sätt att råda över bevarade delar av Charkuteristen 8. Byggnadens kulturhistoriska och industrihistoriska värden bedöms dock tåla åtgärderna utan att tappa sin avläsbarhet. Påverkan på den del av Charkuteristen 8 som bevaras är begränsad då den i huvudsak lämnas utan större fasadförändringar ut mot Slakthusgatan. Att det föreslås en delvis rivning inåt kvarteret bedöms som rimligt utifrån att byggnaden är gulklassad och att fasaderna ut mot de offentliga miljöerna lämnas relativt oförändrade och förblir avläsbara.

Störst påverkan får påbyggnaden och uppförandet av den nya högdelen. Förslaget innebär en skalförskjutning i kvarteret. Den nya högdelen bedöms innebära måttliga till stora negativa konsekvenser på kvarterets ursprungliga högdal, inom Charkuteristen 5.

Ett antal glaskopplingar föreslås mellan Charkuteristen 8 och 7, men även mellan Charkuteristen 8 och 6. Den sammantagna påverkan av dessa åtgärder bedöms innebära måttligt negativa konsekvenser på det kulturhistoriska värdet av de enskilda byggnaderna, men bedöms påverka upplevelsen i vissa vyer från Hallvägen

samt Slakthusgatan. Glaskopplingarna bidrar till ett nytt horisontellt samband som förstärker kvarterets nya skala. För att minska de negativa konsekvenserna för upplevelsevärdet så bör glaskopplingarnas omfattning minskas till att utgöra max en våning.

Ett tillägg av skärmtak längs med halva entréplanet längs med Slakthusgatan stärker upplevelsen av industrimiljö. Inspiration till gestaltning kan med fördel tas från övriga kvarterets ursprungliga skärmtak.

>> Planförslagets konsekvenser för enskilda byggnader

Hus 31 - Kv N - Charkuteristen 1 & 7

Antikvariska förutsättningar SSM
Klassificering (2006): gul
Värdering: -

Antikvariska förutsättningar Kulturhistorisk inventering och analys (Nyréns 2011)

Värdering
”Byggnaden har ett visst kulturhistoriskt värde (gul). Värdet ligger i byggnadshistorien och som en del av områdets historia av livsmedelshandling. Byggnadens exteriör och modesta skala har rumsskapande värden och definierar gaturummet och det som före 1950-talet tidigare var områdets yttersta gräns. De putsade fasaderna är sällsynta på slakthusområdet och hör till områdets utbyggnad på 1930-40-talet.”

Känslighet/tålighet
Exteriör: känslig. ”De enkla volymerna är känsliga för tillägg. Fasaderna är känsliga. Väl avvägda ändringar kan göras.”
Interiör: tålig. ”Interiörerna är tåliga och kan anpassas till skilda verksamheter.”

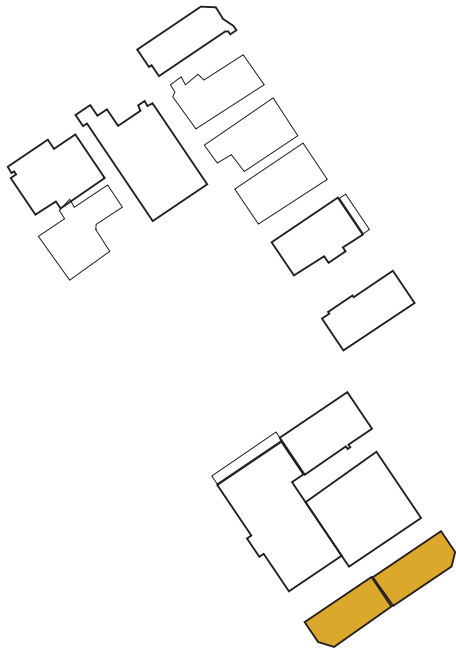
Bedömning i Stockholm stads Program för slakthusområdet (2017)

Bevaras av kulturmiljöskäl, men kan utvecklas. Klara kulturvärden. Att byggnaden bevaras motiveras av att den utgör en särpräglad representant för den vardagliga arkitekturen i området och tydliggör områdets historiska gräns mot söder. Vidare har byggnaden goda förutsättningar att fungera i strukturplanen, då de centrala byggnadsdelarna kan rymma utåtriktade verksamheter i bottenplan mot det nya parktorget i söder. De enkla volymerna och fasaderna är känsliga för tillägg, men väl avvägda ändringar och mindre tillägg kan göras.

Planförslag
Planförslaget innebär att befintliga byggnader bevaras men kan byggas på med nya våningsplan. De nya funktionerna innebär mer öppna bottenvåningar där det blir möjligt med lokaler med publika verksamheter. Befintlig bebyggelse behöver därför anpassas med respekt för kulturvärdena.

Byggnaderna på Charkuteristen 6, 8 och 7 kan förbindas med gångbroar på våning 3 och 4. Detta för att möjliggöra kommunikation mellan byggnaderna och göra det möjligt för en större hyresgäst att nyttja kvarteret. Gångbroarna ska vara belägna inne i kvarteret och ha en genomsläpplig fasad och genom det underordna sig huvudbyggnaderna i kvarteret.

Befintliga byggnader i kv. Charkuteristen har olika gestaltningsmässig karaktär och ålder vilket är en utgångspunkt för förslagets tillägg. För att skapa en harmonisk helhet och undvika ett rörigt intryck ska tilläggen, påbyggnaderna, ha ett gemensamt tema i material, form och kulör. De gemensamma dragen är en matt betong, puts eller skivmaterial i en varm, ljus grå kulör. De vertikala stommarna i underliggande byggnader tas upp gestaltningen i nya påbyggnadsvåningar som får en tydlig vertikal linjering.

>> Planförslagets konsekvenser för enskilda byggnader

Konsekvensanalys

Liksom för flera av de föreslagna påbyggnaderna inom kvarteret Charkuteristen så blir påverkan av förslaget stor även i denna del. Störst negativ påverkan innebär den föreslagna påbyggnaden i två-tre våningar. De nya våningarna innebär en skalförskjutning som utmanar byggnadens värdebärande karaktär, d v s den ”den modesta skalan” med ”rumsskapande värden” mot söder. Påbyggnaden kommer visuellt råda över den befintliga byggnaden och dess enkla volymer.

Den befintliga byggnaden kommer i huvudsak utgöra en sockelvåning som blir framträdande i upplevelsen av det nära gaturummen mot Triangelparken, men får mindre betydelse i längre vyer samt i upplevelsen av stadsbilden som helhet.

Bevarandet av befintliga högre byggnadsdelar gathörnen bidrar positivt till att bevara upplevelsen av den äldre byggnaden och dess integritet. I vyer från söder innebär dessa att effekten av den föreslagna påbyggnaden mildras.

Konsekvent med övriga påbyggnader i kvarteret Charkuteristen så utförs den översta påbyggnadsdelen med en placering mot Slakthusgatan, med nedtrappning mot väst och med ett indrag från söder. Detta är positivt utifrån upplevelsevärde av byggnaden, men även kvarteret som helhet. Det skapar ett varierat fasadliv i denna del och bevarar en karaktäristisk ”klossighet”.

Sammantaget bedöms de negativa konsekvenserna vara måttliga för Hus 31. Detta då det kulturhistoriska värdet av bygganden i sig bedöms vara lägre jämfört med exempelvis Charkuteristen 6. Byggnaden har dock en framskjuten plats i stadsbilden sett från söder och exponeras avsevärt genom siktlinjerna från Rökerigatan, Hallvägen och framförallt Triangelparken. Det är därför viktigt att denna anspråkslösa byggnad bevaras.

Äldre putsade fasaderna är ovanliga inom slakthusområdet och hör framför allt till områdets utbyggnad på 1930-40-talen. Det är av vikt att den putsade fasaden på befintlig byggnad behålls. Kulör bör utredas vidare.

Påbyggnaderna föreslås utföras med en fasadindelning som harmonierar med indelningen på befintlig byggnad, och en indragen fönsterplacering ger glasfasaden en mindre framträdande roll i arkitekturen vilket bedöms som positivt.

Det karaktäristiska skärmtaket mot norr bör bevaras. Bevarandet av lastkajer och skärmtak är viktigt i kvarteret som helhet.

Planförslagets konsekvenser för områdets kulturmiljö i sin helhet

Inledning

Syftet med följande del av rapporten är att analysera i vilken grad planförslaget påverkar förståelsen för områdets kulturhistoria och industrikaraktär. Detta då planförslaget innebär rivning av ett antal byggnader, tillkommande byggnader med ny skala jämfört med nuläget samt påbyggnader på befintliga byggnader. Inledningsvis diskuteras ställningstaganden i programskedet utifrån den kulturhistoriska konsekvensanalys som genomfördes på den strukturplan som kom att ligga till grund för programhandlingen för området, hur det aktuella detaljplaneförslaget skiljer sig och vilken eventuell påverkan det innebär på områdets kulturhistoria. Därefter diskuteras befintlig situation i jämförelse med planförslagets situation utifrån ett antal nulägesvyer och motsvarande vyer hämtade ur 3D-modell. Diskussionen berör slakthusområdets befintliga kvalitéer och hur de påverkas inom respektive jämförande vyanalys.

Programskede

I samband med att programförslaget togs fram analyserades också dess påverkan på de fysiska uttrycken för Slakthusområdets kulturhistoriska värde. Avvägningar mellan den förväntade stadsutvecklingspotentialen och graden av bevarande i kulturmiljön gjordes. Detta avser dels områdets planstruktur och hur den möter sin omgivning, dels om de direkta fysiska uttrycken i form av platser, gator och byggnader.

Området är blandat med avseende på arkitektur, uttryck, skala och olika tillkomsttider. Den rätvinkliga planstruktur som lades fast redan då Slakthusområdet anlades finns kvar och utgör den ryggrad utifrån vilken området idag vidareutvecklas. Den yttre miljön har bedömts med avseende på dess känslighet och tålighet mot förändring (Kulturhistorisk inventering, Nyréns (2011) vilket resulterade i att de torg, gator, berg i dagen m.m. som ansetts mest känsliga huvudsakligen återfinns åt norr. Det gäller även bebyggelsen där den första utbyggnadsfasens bebyggelse har en tyngdpunkt i områdets norra delar varför slakthuskaraktären här är som starkast medan de senare utbyggnadsfaserna tydligare får sitt uttryck i områdets mellersta och södra del. Stockholms stadsmuseums kulturhistoriska klassificering speglar i viss mån detta vilket medfört att tyngdpunkten högt klassade byggnader återfinns åt norr medan de lägre klassade är mer välrepresen-

terade åt söder. Programmet innebär att de högst värderade byggnaderna alla bevaras och utvecklas. I den analys av känslighet och tålighet mot förändring som gjordes av Nyréns har dock flera gulmarkerade byggnader (d.v.s. lägre nivå) bedömts vara känsliga för förändring. Bedömningen återspeglar den prioritering som Stockholms stad gjorde i programmet avseende bevarande och utveckling av befintliga kvaliteter.

De grönklassade byggnaderna inom de centrala kvarteren har i de flesta fall i tidigare program bedömts som bevarandevärda på grund av sitt kulturvärde, men samtidigt möjliga att utveckla och bygga på i olika omfattning. Detta innebär att planförslaget i vissa delar utmanar gränsen för vad de olika byggnaderna och därmed kulturmiljön i sin helhet tål avseende påverkan, d v s i fråga om konsekvenser på de fysiska uttryckens kulturhistoriska värde.

I den avvägning Stockholms stad gjort mellan olika kvaliteter med avseende på kulturhistoriskt värde, funktion, förvaltning, fastighetsekonomi med mera har en viktig aspekt varit den variationsrikedom i uttryck som utvecklats inom området under dess långa verksamhetshistoria. Blandningen av uttryck och olika funktioner gör Slakthusområdet till en karaktärsfull miljö. Den stadsutveckling som pågår i området, i form av adderad kvartersstruktur, sker därför med utgångspunkt från dessa kvaliteter. Ett effektivt sätt att hålla samman helheten har varit att utforma utemiljön utifrån ett enhetligt grepp där alla åtgärder inordnas i Slakthusets gemensamma golv.

Förhållandet mellan Program för Slakthusområdet, 2017-01-23, och detaljplaneförslaget

Den föreslagna planen skiljer sig relativt lite från programmens strukturplan och intentioner. De skillnader som finns är inom det utrymme som kan motiveras i och med en fördjupning i varje detaljplanetapp. De byggnader som är utpekade att bevaras i programmet bevaras även i detaljplaneförslaget. En del som avviker från programmet är åtgärderna avseende hus 35 som bedömdes innehålla höga kulturvärden och med en komposition av volymer med färdiga takavslut som inte kan byggas på. Byggnaden föreslås i den nu aktuella planen att byggas på med en central volym med fem våningar. Den sammantagna bedömningen är dock att denna, och flertalet av de andra aktuella påbyggnaderna på grönklassad bebyggelse, kan accepteras med bevarande av den övergripande industrikaraktären inom området. Ett undantag utgörs dock av det grönklassade hus 30, inom Charkuteristen 6, som byggs på med två våningar samt en indragen våning. I programmet bedömdes byggnaden kunna byggas på med en våning, alternativ fler våningar i en mindre del. Därtill kan inte föreslagen rivning av hus 27 inte bedömas som partiell i förslaget utan innebär att i princip hela anläggningen rivs, undantaget delar av fasaderna mot öst som kommer bevaras.

Den historiska kvartersplanen och gatusträckningarna inom planområdet bibehålls i sina huvuddelar. Ett urval av äldre byggnader som representerar expansionen av den södra delen av Slakthusområdets under mitten av 1900-talet kommer att bevaras. Detta bidrar till intentionen att områdets alla årsringar ska vara fortsatt avläsbara även i framtiden.

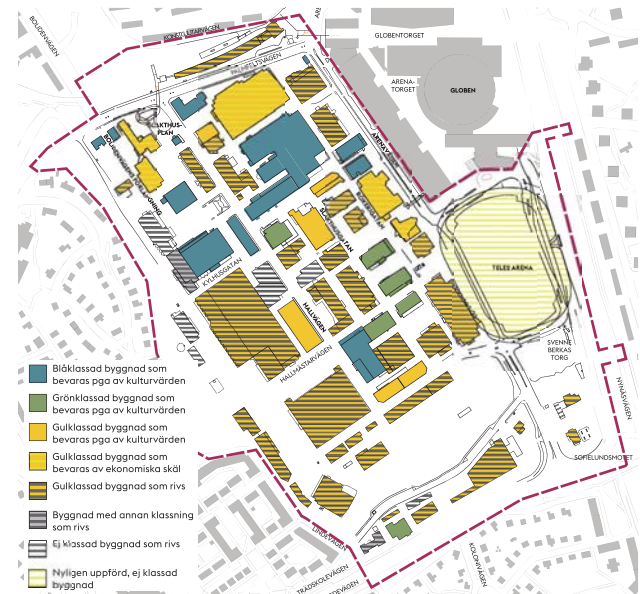

>> Planförslaget konsekvenser för områdets kulturmiljö i sin helhet

Strukturplanen ur planprogrammet (2017). Planförslaget utbredningsområde är markerat med en streckad gul linje.

Källa: Program för Slakthusområdet, Stockholm stad.

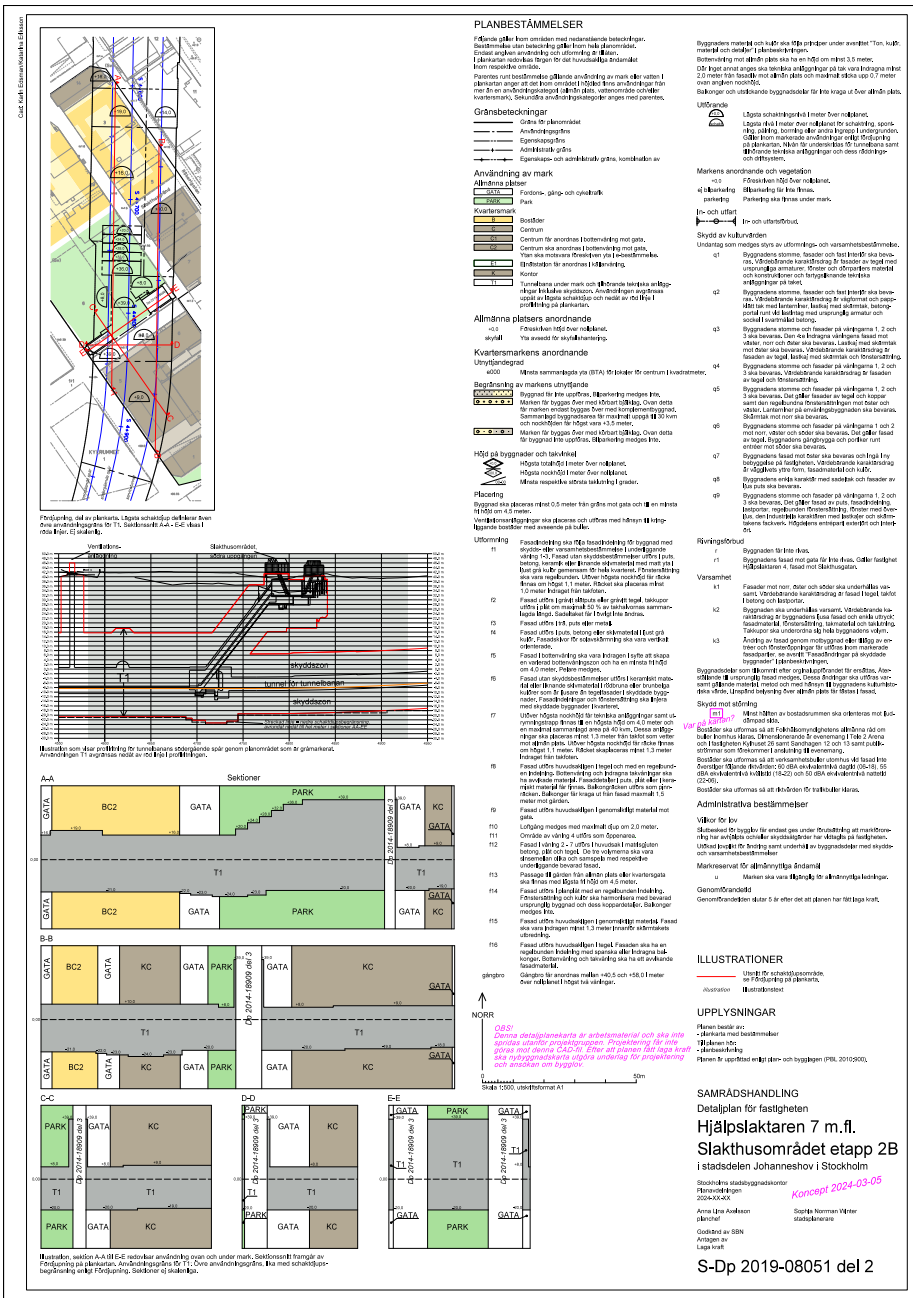
Stockholms kulturhistoriska klassificering, med föreslagna åtgärder per byggnad, ur planprogrammet (2017).

Källa: Program för Slakthusområdet, Stockholm stad.

Föreslagen plankarta, del 1 och del 2, koncept 2024-03-05.

Källa: Stockholm stad.

S-Dp 2019-08051 del 2

>> Planförslagets konsekvenser för områdets kulturmiljö i sin helhet

Vyer

Undersökningen utgår från fem vyer inom området. Syftet är att undersöka i vilken grad de föreslagna förändringarna ändrar upplevelsen av området, påverkar områdets industrikaraktär utifrån rivning av befintlig bebyggelse och tillkommande nya volymer, samt mötet mellan bevarade byggnader och tillkommande volymer. Förslaget representeras av vyer från stadens/aktörernas 3D-modell och saknar textur, grönska och annat som är viktigt för helhetsupplevelsen, därför ska jämförelserna inte användas som en sorts före- och efterbilder utan enbart i syfte att övergripande beskriva förändringen på volymnivå.

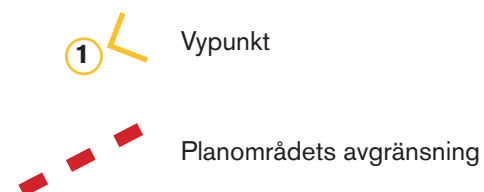
Vy 1 är från korsningen Rökerigatan och Styckmästargatan mot söder.

Vy 2 är från korsningen Styckmästargatan och Hallvägen mot öst.

Vy 3 är en panoramavy från Hallvägen mot sydöst.

Vy 4 är från Rökerigatan och den nya Evenemangsparken mot nordväst.

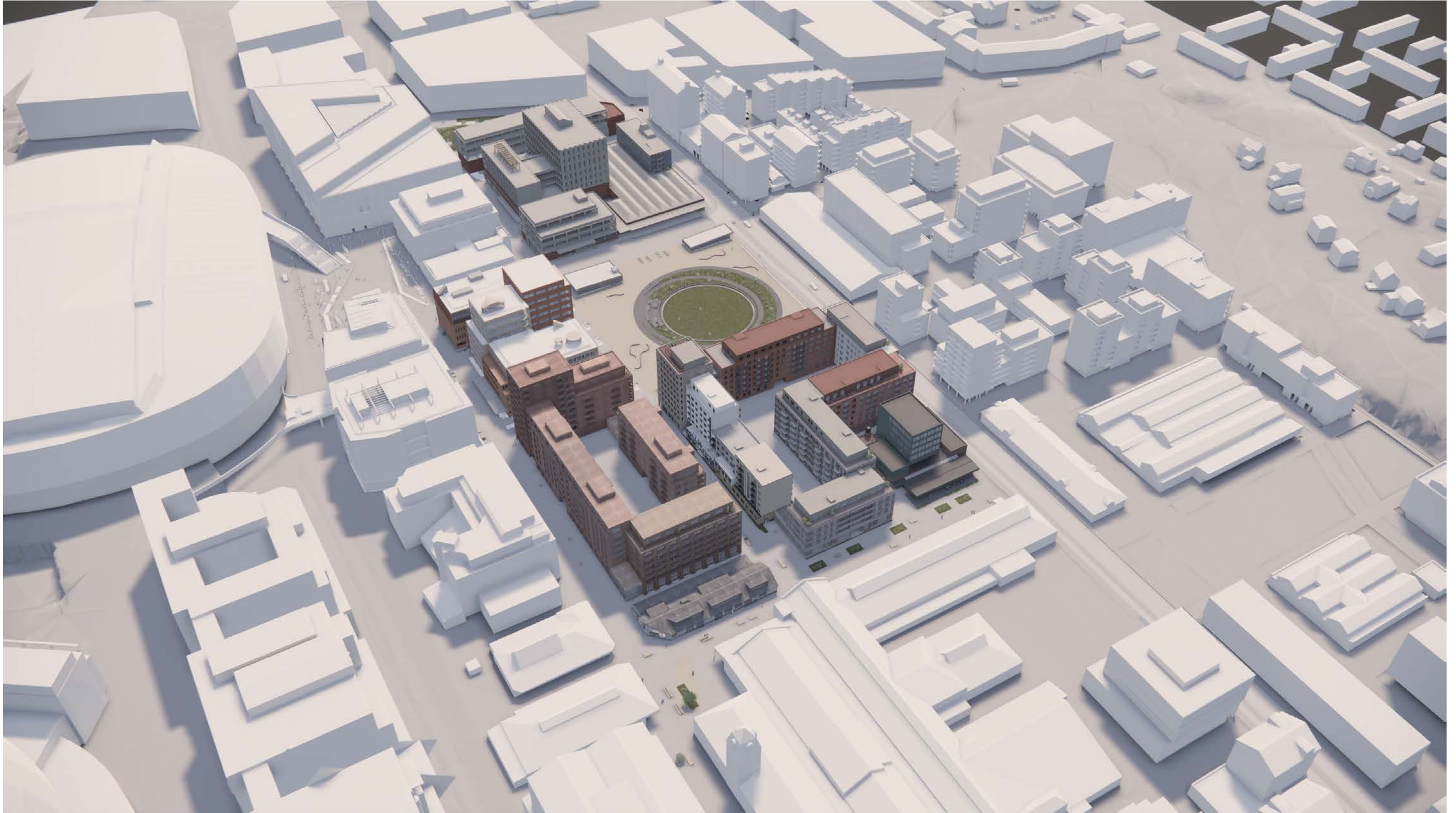
Vy 5 är från korsningen Hallvägen och Slakthusgatan mot norr.

Ortofoto 2021.
Källa: Lantmäteriet.

>> Planförslagets konsekvenser för områdets kulturmiljö i sin helhet

Illustrationen är hämtade ur modell, Kjellander Sjöberg

>> Planförslagets konsekvenser för områdets kulturmiljö i sin helhet

Vy 1 - nuläge

Nuläge

Vyn är tagen i korsningen Rökerigatan / Styckmästargatan. Centralt i vyn framgår hus 16. I fonden möter Styckmästargatan det blåklassade hus 41. Till höger i vyn syns den södra delen av förbindelsehallen / hus 15. Längs med Rökerigatan ligger fastigheterna Sandhagen 2, 4 och 5 där bebyggelsen nu är riven. I fonden bortom dessa är Sandhagen 6 och 7, hus 20 och 21, väl synliga med sina röda tegelfasader.

Analys

Vyn visar på slakthusområdets olika utbyggnadsfaser och berättar om dess flera kulturhistoriska årsringar, här möts jugendbyggnader från verksamhetens pionjärfas med 1940-talets expansion. Den låga skalan av det bevarade hus 16 värnar ett skonsamt möte med tillkommande bostadskvarter åt söder, som i sin tur ger en kontrasterande volymskillnad ”bakom” hus 16. Styckmästargatans sträckning berättar om Slakthusområdets tvärgående axlar som historiskt har bundit samman huvudtransportleder och effektiviserat områdets viktigaste funktioner från djurens ankomst, försäljning, uppställning och slakt.

Längs Rökerigatan är hus 20 och 21 väl synliga och introducerar i denna vy det röda teglet som ett särpräglad och återkommande material inom denna del av Slakthusområdet, samt vittnar om den sammanhållna komposition som byggnaderna utgör. I vyn framträder Hus 20 närmast med 1960-talets tidstypiska välgestaltade industriuttryck med rytmiska fönsterrader och lastkaj med tillhörande skärmtak.

Vy 1 - förslag

Förslaget

Hus 16 bevaras men byggs om. Nya öppningar tas upp, takkupor tillförs och fasadteglet av kalksten byts ut mot slätputs. Den nya gestaltningen föreslås ta avstamp i byggnadens ursprungliga 1940-tals arkitektur. Bakom hus 16, i söder, uppförs ett nytt bostadskvarter om sju våningar med en av balkongrader präglad fasad. Längs Styckmästargatan, på platsen för det rivna hus 27 uppförs ytterligare ett nytt bostadskvarter inom kvarteret med trappade våningar - som mest 7 våningar och 4 våningar som möter Styckmästargatan. I fonden av vyn, längre ned på Rökerigatan, uppförs ytterligare ett bostadskvartet på fastigheterna Sandhagen 3,4 och 5. Byggnaderna föreslås uppföras med 9-7 våningsplan, med viss nedtrappning mot kulturkvarteren.

Konsekvens

Planförslaget får i denna vy störst påverkan genom de nya bostadskvarteren som innebär en påtaglig skalförskjutning. Denna är negativ för upplevelsevärde och avläsbarheten av den ursprungliga industrimiljön. De planerade bostadsbalkongerna ut mot Styckmästargatan,

bakom hus 16, utgör ett för slakthusområdet nytt inslag. Ur ett kulturhistoriskt perspektiv bedöms inslaget dock som rimligt då balkongerna är väl integrerade i fasadarkitekturen. Det är välgörande att den översta våningen på byggnaden i hörnet Styckmästargatan/Slakthusgatan dras in. Bevarandet av hus 16, dess skala och årsring, bidrar med ett skonsammare möte mellan centrala kvarteret och kulturkvarteren. In fonden av vyn längs med Rökerigatan kommer hus 20 i huvudsak att döljas bakom det nya bostadskvarteret. Detta förtar en del av avläsbarheten av områdets karaktäristiska röda tegel i denna vy. Hus 21:s lastkaj och skärmtak blir fortsatt läsbara, något som är positivt ur ett kulturhistoriskt perspektiv.

Åtgärderna är i huvudsak i enlighet med planprogrammets intentioner som beskrivs under stycket:

”Områdets nya bebyggelse tar fasta på kvaliteterna i den småskaliga variationen, men bejaktar också möjligheterna att använda högre volymer för att skapa kontrast mellan olika skalor och på så sätt ge förutsättningar för en tät stadsdel...” (Program för Slakthusområdet 2017, s.33).

>> Planförslagets konsekvenser för områdets kulturmiljö i sin helhet

Vy 2 - nuläge

Nuläge

Vyn är tagen i korsningen Styckmästargatan / Hallvägen mot öst. Centralt i bilden ligger äldre industribebyggelse inom kvarteret Hjälpslaktaren. I fonden längs Hallvägen, till höger i bild, kan högdelen i Charkuteristen 5 anas.

I Styckmästargatans fond syns den lägre gavelfasaden av hus 16, inom Sandhagen 14 samt delar av områdets äldsta bebyggelse till vänster. Bakom dessa syns de övre delarna Arenan 2, gallerian med de fyra kontorshusen ovanpå, med uppskjutande glaspartierna som accenter i volymerna, samt även Avicii Arena (Globen).

Analys

Betydelsefullt i vyn är den långa siktlinjen längs med Hallvägen som en äldre och central transport inom området. Betydelsefull är även den sammanhållna bebyggelsen i kvarteret Hjälpslaktaren (hus 35 och hus 36) som karaktäriseras av de låga horisontella volymerna i tegel, glas och koppar, med tydliga och raka avslut. Den ”klossiga” volymen/arkitekturen som karaktäriserar centrala kvarteren som helhet är tydlig i denna vy över Hjälpslaktaren. Siluetten karaktäriseras dels av platta och avslutande tak i Hjälpslaktaren, dels av Avicii Arenas (Globen) sfäriska form och höjd samt Arenan 2.

Till vänster framgår jugendbyggnaderna från verksamhetens pionjärfas, framför allt genom sina röda och mer traditionella takformer och fasader av kalksandtegel.

Vy 2 - förslag

Förslaget

Hus 27 och hus 36 rivs och ersätts med nya och högre byggnader. De nya delarna av kvarteret utförs som en sammanlänkad volym och kommer bilda en fond till den bevarade byggnaden hus 35. En påbyggnad i fem våningar föreslås mitt på hus 35.

Längs Styckmästargatan, på platsen för det rivna hus 27 uppförs ytterligare ett nytt bostadskvarter med trappade våningar - som mest 7 våningar och 4 våningar som möter Styckmästargatan.

Konsekvens

Befintlig gulklassad bebyggelse i vyn rivs och ersätts med ny bebyggelse. Den nya bebyggelsen uppförs med en påtagligt högre skala - tidigare en till två våningar ersätts med sex till nio våningar hög bebyggelse. Den nya fonden och siluetten medför att det bevarade hus 35 delvis får en underordnad roll i vyn. Påbyggnaden kommer genom den nya höjdskalan att visuellt råda över den befintliga

byggnaden och förskjuta relationen mellan den befintliga anläggningens tre tydliga volymer. Påbyggnaden föreslås indragen vilket bidrar till att ursprunglig byggnads vilande volymdelar fortfarande kan avläsas.

Det bedöms som positivt att ny bebyggelse trappar ner mot Slakthallarnas lägre bebyggelse samt att de nya volymerna föreslås med en utformning som delvis ansluter till industriområdets ursprungliga karaktär av ”klossighet”.

Det är positivt att den betydelsefulla långa siktlinjen längs Hallvägen kan bibehållas.

Upplevelsen i vyn är i huvudsak i enlighet med planprogrammets intentioner som beskrivs under ledmotivet *arkitektonisk variation, mångfald av verksamheter och historiskt djup*; en mångfald av volymer [...] som bygger vidare på områdets mångfald och kontrastriktedom” (Program för Slakthusområdet 2017, s. 22-23).

>> Planförslagets konsekvenser för områdets kulturmiljö i sin helhet

Vy 3 - nuläge

Nuläge

Vid fototillfället pågick ett omfattande rivningsarbete på platsen, även väderförhållanden påverkar vad som syns på bild. Vyn är tagen som en panoramavy från Hallvägen, mot sydost, med utgångspunkt vid hus 28 och i linje med dess karaktäristiska skorsten till vänster. I fonden syns kvarter L med hus 20, 21 och 22 med sina röda tegelfasader. Bakom dessa tornar Tele 2 Arena upp sig.

På andra sidan av den kommande parken syns i fonden en del av trapphuset/gavelpartiet på hus 22 som är den tredje byggnaden i en delvis sammanhängande komposition av lager och kontorsbyggnader i rött tegel. Till höger i kvarteret bakom syns hörnet av hus 12 i ljus kulör.

Mot söder till höger i panoramavyn syns de två byggnader som Ralph Erskine ritat inom kvarteret Charkuteristen 5 och 6, hus 30. Dess utmärkande taklanterniner är tydligt avläsbara i fonden. I fonden bortom/över lågdelarna syns högdelen inom Charkuteristen 5. Hallvägens raka sträckning skapar fri sikt mot riksintresset Gamla Enskede's (AB 112) grönstruktur i fonden. Längst till höger i panoramat löper hus 43's putsade fasad.

Analys

I vyn syns merparten av de högst kulturhistoriskt klassificerade byggnaderna som föreslås bevaras runt om områdets nya centrala plats, Centrala parken. På platsen stod tidigare byggnader som bedömts ha så pass låga värden att de kunde rivas, och historiskt har det här funnits en öppen plats för djurhållning vilket nu delvis återspeglas. Planket till trots syns ett tydligt samband mellan de enskilda tegelbebyggnaderna i rött tegel som berättar om verksamheter med behov av lagerlokaler och kontor som återspeglar områdets utveckling mellan 1940-1960-talet.

Till höger i vyn dominerar f.d. Möllers kafferosteri's blåklassade byggnad med höga kulturhistoriska värden och som viktigt landmärke/upplevelsevärde i denna del

av Slakthusområdet. Byggnadens fönsterindelning och genomarbetade gestaltning är tydligt avläsbar från denna vy.

Sträckningen av Hallvägen berättar om de ursprungliga transportflöden som löpte genom slakthusområdet dels i väst-östlig riktning dels i nord-sydlig riktning. Väst-östlig från järnvägen i väster via djurhållning och slakt i öster. Vägarna har historiskt varit en förutsättning för områdets viktigaste funktioner.

>> Planförslaget konsekvenser för områdets kulturmiljö i sin helhet

Vy 3 - förslag

Förslaget

Kvarter L:s ursprungliga byggnader, hus 20 och 21, byggs på med två våningar. Mellan dessa uppförs en tillbyggnad med samma höjdskala som till Tele 2 Arena. I mitten av kvarter N, hus 30, uppförs en ny volym/påbyggnad som föreslås bli fyra våningar högre än högdelen inom, Charkuteristen 5. Charkuteristen 5 och 6 byggs om med nya fasadöppningar ut mot lastkajen och Centrala parken. Fastighet 6 byggs på med tre våningar, där den översta utförs med indrag.

Konsekvens

En tillbyggnad med föreslagna volymer mellan hus 20 och 21 innebär en påtaglig skalförskjutning som bryter av mot den ursprungliga kompositionen. Dess höjdskala förhåller sig snarast till Tele2 Arena och får effekten av punkthusets orienterande karaktär i stadslandskapet, något som är ett nytt inslag på platsen. Ur ett kulturhistoriskt perspektiv minskar avläsbarheten av det ursprungliga sammanhanget av småskalig och relativt gles industrimiljö. Det

arkitektoniska greppet, att bygga med indrag/släpp mellan ursprungliga byggnader och tillbyggnaden, mildrar de negativa konsekvenserna. Detta dels för att det minskar direkta ingrepp, dels för att det värnar avläsbarheten av de ursprungliga bygganderna, exempelvis med tydligt markerade hörn.

Sett till byggnadskompositionen av hus 20 och 21 och avläsbarheten av den tidstypiska välgestaltade och i huvudsak välbevarade arkitekturen, så bedöms byggnaderna tåla föreslagna påbyggnader med två våningar, utan att ursprunglig karaktär går förlorad i vyn. Ursprungliga byggnader kommer fortsatt utgöra den större delen av den nya totala volymen, det vill säga befintliga volymer plus tillägg.

Ur ett kulturhistoriskt perspektiv är det positivt att påbyggnaderna på hus 20 och 21 föreslås få samma höjd. Detta gör att byggnaderna bibehåller sitt gemensamma horisontella samspel, om än i ny skala.

Inom Charkuteristen, centralt i vyn, föreslås nya volymer som innebär att en ny högre skala även introduceras i detta kvarter. Förslaget medför påverkan både avseende påbyggnader i Charkuteristen 6 och 8. I denna långa och vida vy över Centrala parken så innebär det att den nya högdelen som uppförs centralt i kvarteret kommer att konkurrera med den äldre och befintliga högdelen. Med avseende på stadsdelen får det negativa konsekvenser för upplevelsen av kvarteret Charkuteristen som helhet. Den nya högdelen bedöms innebära måttliga till stora negativa konsekvenser på kvarterets ursprungliga högdelen, inom Charkuteristen 5.

Påbyggnaden inom Charkuteristen 6 får negativa konsekvenser för upplevelsen i vyn från Centrala parken. Med avseende på volymkompositionen kommer relationen mellan befintlig och föreslagen volym att förskjutas till tilläggs fördel och därmed råda över den ursprungliga grönklassade byggnaden om en våning. Det innebär risk för märkbart till stora negativa konsekvenser

för byggnadens kulturhistoriska värde och dess läsbarhet i stadsbilden.

En stor del av de äldre byggnaderna bevaras och kommer enligt förslaget att omge och prägla Slakthusområdets nya centrala plats. Det nya sammanhanget runt Centrala parken "öppnar upp" för flera nya siktlinjer som kan skapa grund för nya stadsbildsvärden, men även kulturhistoriska värden.

Det är mycket positivt att Hallvägens siktlinje hålls fortsatt fri.

Upplevelsen i vyn är i huvudsak i enlighet med planprogrammets intentioner som beskrivs under ledmotivet "arkitektonisk variation, mångfald av verksamheter och historiskt djup; en mångfald av volymer [...] som bygger vidare på områdets mångfald och kontrastriktighet" (Program för Slakthusområdet 2017, s. 22-23).

>> Planförslagets konsekvenser för områdets kulturmiljö i sin helhet

Vy 4 - nuläge

Nuläge

Vyn visar Rökerigatans sträckning mot norr med fastigheten Sandhagen med centralt i bild. Hus 21 med sekundär tillbyggnad i glas och hus 20 med lastkaj och skärmtak mot öst. I fonden syns hus 13 med det karaktäristiska vattentornet och skorstenen. Längs Rökerigatan norrut följer hus 20 med lastkaj på gavel. På höger sida av Rökerigatan syns hus 11, 10 och 9. I förgrunden löper Charkmästargatan i öst-västlig riktning som åt öster bl.a. förbinder Tele 2 Arena med Slakthusområdet. Längst till vänster i bild syns den öppna plats där Centrala parken kommer att anläggas.

Analys

Rökerigatan utgör en av de gator som löper genom slakthusområdet i nord-sydlig riktning. Historiskt har gatan varit en förutsättning för områdets viktigaste funktioner där produktionslinjen gick från djurens ankomst via järnvägen i väst till slakt i öst.

I siktlinjen syns det kulturhistoriskt viktiga vattentornet och skorstenen invid hus 13 i fonden. Dessa är viktiga som landmärken inom området och utgör byggnadsdelar som bedömts ha särskilt högt kulturhistoriskt värde som en del av den ursprungliga anläggningen. Upplevelsen av dessa som fristående och deras höjdskala är betydelsefullt i vyn.

Hus 20 och 21 är framträdande representanter för en välbevarad och tidstypisk arkitektur. Lastkajen med skärmtak som löper längs med fasaden på hus 20 är särpräglad och viktig i upplevelsen av det industriella området.

Vy 4 - förslag

Förslaget

Hus 20 och 21 byggs båda på med två våningar vardera. Mellan dessa uppförs en tillbyggnad med 8-9 våningar. Inom fastigheterna Sandhagen 3, 4 och 5 uppförs ett nytt bostadskvarter med en höjdskala på 7-9 våningar.

Konsekvens

I vyn döljs i huvudsak den föreslagna tillbyggnaden mellan de befintliga volymerna. En tillbyggnad mellan hus 20 och 21 innebär en påtaglig skalförskjutning som bryter av mot den ursprungliga kompositionen. Dess höjdskala förhåller sig snarast till Tele2 Arena och får effekten av punkthusets orienterande karaktär i stadslandskapet, något som är ett nytt inslag på platsen. Ur ett kulturhistoriskt perspektiv minskar avläsbarheten av det ursprungliga sammanhanget av småskalig och relativt gles industrimiljö.

Det arkitektoniska greppet, att bygga med indrag/släpp mellan ursprungliga byggnader och tillbyggnaden, mildrar de negativa konsekvenserna. Detta dels för att det minskar

direkta ingreppen, dels för att det värnar avläsbarheten av de ursprungliga bygganderna, exempelvis med tydligt markerade hörn.

Vattentornet i fonden kommer delvis att bli en i stadsbilden underordnad volym genom den nya höjdskala som introduceras längs med Rökerigatan. Skorstenen döljs helt bakom det nya bostadskvarteret i kv. Sandhagen 3, 4 och 5. Detta får negativa konsekvenser för upplevelsen av området som helhet. Det är dock positivt att Rökerigatans fria siktlinjer bibehålls samt att lastkajen på hus 20 fortsatt blir avläsbar som ett tydligt spår av industrimiljön.

Upplevelsen i vyn är i huvudsak i enlighet med planprogrammets intentioner som beskrivs under ledmotivet ”arkitektonisk variation, mångfald av verksamheter och historiskt djup; en mångfald av volymer [...] som bygger vidare på områdets mångfald och kontrastriktighet” (Program för Slakthusområdet 2017, s. 22-23).

>> Planförslagets konsekvenser för områdets kulturmiljö i sin helhet

22

Vy 5 - nuläge

Nuläge

Vyn är tagen från Hallvägen i planområdets södra del. Centralt i vyn syns Charkuteristen 1 och 7, hus 31, med sina röda putsade fasader. Till höger ligger den för området centrala Slakthusgatan med sin långa vy mot Slakthallarna i fonden. Till vänster om Charkuteristen 1 och dess högdal anas bebyggelse utanför detaljplanen i Enskede. Till höger om Slakthusgatan syns delar av den södra fasaden av hus 22, med sitt karaktäristiska högre trapphus mot gatan.

Analys

Vyn domineras av hus 31 inom Charkuteristen 1 och 7, med sin låga skala och för området särpräglad putsade fasad. Siluetten och stadsbilden präglas i huvudsak av dess rakt avslutade tak och "klossiga" former. Från söder är denna byggnad den första historiska byggnaden som möter en besökare inom området.

Tillsammans med den rumslighet som byggnaden skapar så är den långa siktlinjen längs Slakthusgatan betydelsefull i vyn. Slakthusgatan kan berätta om områdets äldre transportflöden som löpte genom slakthusområdet dels i nord-sydlig riktning, dels väst-östlig, och som historiskt har varit en förutsättning för områdets funktioner kring djurens ankomst, försäljning, uppställning och slakt.

Vy 5 - förslag

Förslaget

Den förhållandevis låga volymen, hus 31, byggs på med två till tre våningar. I vyn längs Slakthusgatan syns även påbyggnaderna inom Charkuteristen 6 och 8. I vyn framgår i övrigt nya byggnader/volymer i kringliggande detaljplaner Dp1 till vänster, och Dp4a till höger.

Konsekvens

Påbyggnaden kommer visuellt att råda öven den befintliga byggnaden och dess enkla volymer. Den befintliga byggnaden bedöms i huvudsak fortsatt vara viktig/framträdande i upplevelsen av det nära gaturummet mot Triangelparken (i förgrunden), men får mindre betydelse i längre vyer samt i upplevelsen av stadsbilden som helhet.

I vyn framgår att den långa siktlinjen längs Slakthusgatan även kommer att påverkas av de planförslaget andra påbyggnader i kvarteret, inom Charkuteristen 6 och 8.

Det nio våningar höga bostadshuset inom Hjälpslaktaren 4 är här synligt med utskjutande gavel mot gatan. Påbyggnaden kommer genom sin nya höjdskala mot

Cetrala parken få viss negativ påverkan på upplevelsen av byggnadsvolymer inom planområdet och längs Slakthusgatan.

Trots att den nya höjdskalen innebär en viss negativ påverkan på kulturmiljön och upplevelsen av den långa vyn/siktlinjen längs Slakthusgatan så innebär bevarandet av de låga byggaderna att kulturmiljöns läsbarhet blir förhållandevis väl bevarad och möjlig att uppleva i det nära gaturummet. Ett av den äldre strukturens viktigaste drag, den långa siktlinjen med Slakthallarna i fonden bevaras.

Upplevelsen i vyn är i huvudsak i enlighet med planprogrammets intentioner som beskrivs under ledmotivet *arkitektonisk variation, mångfald av verksamheter och historiskt djup*; en mångfald av volymer [...] som bygger vidare på områdets mångfald och kontrastriktedom" (Program för Slakthusområdet 2017, s. 22-23).

Nyréns Arkitektkontor **2024**